

APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: KŽ.105/04
Brčko, 27.12.2004. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija: Jusufović Mirze, kao predsjednika vijeća, Kadrić Zijada i Tešić Dragane, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Šakić Tanje, kao zapisničara, u krivičnom predmetu optuženih: D. J., T. P., I. D., S. K., zbog produženog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, J. V. i L. B., zbog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, M. B. i O. D., zbog produženog krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlašćenja iz člana 371. stav 2. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 6/00), odlučujući po žalbama: Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, optuženog D. J. i njegovog branioca – M. S. advokata iz B., branioca optuženih J. V. i T. P. – M. Z. advokata iz B., optužene T. P., branioca optuženog I. D. – O. M. advokata iz B., branioca optuženog M. B. – E. S. advokata iz S., branioca optužene O. D. – B. J. advokata iz B., branioca optuženog S. K. – M. S. 1 advokata iz T., i branioca optuženog L. B. – M. S. advokata iz B., izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj Kp.268/03 od 02.07.2004. godine, u javnoj sjednici vijeća u prisustvu Zamjenika javnog tužioca Brčko Distrikta BiH Amele Mustafić, optuženih: D. J. i njegovog branioca M. S., J. V. i T. P. te njihovog branioca M. Z., I. D. i njegovog branioca O. M., M. B. i njegovog branioca E. S., O. D. i njenog branioca B. J., S. K. i njegovog branioca M. S. 1 i L. B. te njegovog branioca M. S., donio je 27.12.2004. godine i javno objavio

P R E S U D U

ODBIJAJU SE kao neosnovane žalbe Javnog tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, optuženog D. J. i njegovog branioca – advokata M. S., optužene T. P. te njenog branioca, kao i branioca optužene J. V. – advokata M. Z., branioca optuženog L. B. – advokata M. S., branioca optuženog S. K. – advokata M. S. 1, i branioca optuženog I. D. – advokata O. M., dok se DJELIMIČNO UVAŽAVA žalba branioca optuženog M. B. – advokata E. S. i žalba branioca optužene O. D. – advokata B. J., i PREINAČAVA u pravnoj ocjeni krivičnog djela i odluci o krivičnopravnoj sankciji presuda Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj Kp.268/03 od 02.07.2004. godine, tako da se radnje opisane pod tačkom 4a) i 4b) izreke prvostepene presude za koje je optuženi M. B. oglašen krivim, te radnje opisane pod tačkom 5a) i 5b) izreke prvostepene presude za koje je optužena O. D. oglašena krivom, pravno ocjenjuju kao produženo krivično djelo – zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, za koje se optuženi uz

primjenu članova 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, **osuđuju i to optuženi M. B., na novčanu kaznu u iznosu od 4.000,00 (četirihiljade konvertibilnih maraka) KM, a optužena O. D., na novčanu kaznu u iznosu od 4.500,00 (četirihiljadepetstokonvertibilnih maraka) KM**, koje novčane kazne su dužni platiti u roku od 3 (tri) mjeseca, od dana donošenja ove presude a pod prijetnjom prinudne naplate. Ukoliko se novčane kazne ne bi mogle naplatiti ni prinudnim putem bile bi zamijenjene kaznama zatvora računajući pri tome svakih započelih 50,00 (pedesetkonvertibilnih maraka) KM novčane kazne za jedan dan zatvora.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Osnovni sud BD BiH) broj Kp.268/03 od 02.07.2004. godine, oglašeni su krivim optuženi: D. J., da je radnjama opisanim pod tačkom 1-a), T. P., radnjama opisanim pod tačkom 2-a) i b), I. D., radnjama opisanim pod tačkom 3-a), b) i c) i S. K., radnjama opisanim pod tačkom 6-a) i b) izreke prvostepene presude, počinili produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske (u daljem tekstu: Krivičnog zakonik RS); J. V., da je radnjama opisanim pod tačkom 1-b) i L. B., da je radnjama opisanim pod tačkom 7. izreke prvostepene presude, počinili krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, te M. B., radnjama opisanim pod tačkom 4-a) i b) i O. D., radnjama opisanim pod tačkom 5-a) i b) počinili produženo krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlašćenja iz člana 371. stav 2. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 6/00), pa ih je navedeni sud uz primjenu pomenutih zakonskih propisa te optuženog D. J., J. V., T. P., I. D., S. K. i L. B., još i uz primjenu članova 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, a optužene M. B. i O. D., još uz primjenu članova 41. i 42. stav 1. tačka 5. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH (u daljem tekstu: KZ-a BD BiH), osudio: D. J., na novčanu kaznu u iznosu od 12.000,00 KM; J. V., na novčanu kaznu u iznosu od 2.000,00 KM; T. P., na novčanu kaznu u iznosu od 15.000,00 KM; L. B., na novčanu kaznu u iznosu od 2.000,00 KM; S. K., na novčanu kaznu u iznosu od 20.000,00 KM; I. D., na novčanu kaznu u iznosu od 20.000,00 KM; te M. B., na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca, i O. D., na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca.

Na osnovu člana 37. stav 2. i 3. Krivičnog zakonika RS, optuženi su obavezani da izrečene novčane kazne plate u roku od tri mjeseca po pravosnažnosti presude, a ukoliko se novčane kazne ne bi mogle naplatiti ni prinudno, sud bi ih zamijenio kaznom zatvora tako što bi za svakih započelih 50,00 KM novčane kazne odredio jedan dan zatvora.

Na osnovu člana 188. stav 3. a u vezi sa članom 185. stav 2. tačka a) i g) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 10/03) optuženi su obavezani da plate svaki na ime paušala za rad suda iznos od 200,00 KM, te da solidarno nadoknade sudu ostale troškove

krivičnog postupka u iznosu od 2.700,00 KM, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude.

Protiv navedene presude žalbu su u zakonskom roku izjavili: Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH (u daljem tekstu: Javno tužilaštvo), koje presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH (u daljem tekstu: ZKP BD BiH), pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, kao i zbog odluke o kazni, ali samo u odnosu na optužene D. J., T. P., S. K., I. D., i O. D., s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH žalbu Tužilaštva uvaži, prvostepenu presudu preinači i optuženim izrekne strožiju krivičnu sankciju, odnosno kaznu zatvora i istu odmjeri u granicama kazne za krivična djela za koja im se sudi ili ukine prvostepenu presudu i nakon održanog pretresa optužene oglasi krivim i osudi na kazne po zakonu; optuženi D. J., koji presudu pobija iz svih zakonskih razloga i predlaže da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži i u cijelosti ukine prvostepenu presudu te donese oslobađajuću presudu; branilac optuženog D. J. – advokat M. S., koji presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba krivičnog postupka, zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog odluke o kazni s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži i u cijelosti ukine prvostepenu presudu te donese oslobađajuću presudu ili da eventualno preinači pobijanu presudu u smislu istaknutih žalbenih navoda; branilac optužene J. V. i T. P. – advokat M. Z., koji presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP-a BD BiH, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede krivičnog zakona s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži, pobijanu presudu preinači i optužene J. V. i T. P. oslobodi od optužbe ili da pobijanu presudu u cijelosti ukine i sam otvori pretres u ovom krivičnom predmetu; optužena T. P. koja presudu pobija zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba krivičnog postupka i odluke o kazni s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njenu žalbu uvaži i poništi pobijanu presudu i sam provede postupak te donese pravilnu odluku; branilac optuženog L. B. – advokat M. S., koji presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i zbog odluke o kazni s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži, u cijelosti ukine pobijanu presudu i donese oslobađajuću presudu za njegovog branjenika ili da eventualno preinači pobijanu presudu u smislu istaknutih žalbenih navoda; branilac optuženog S. K. – advokat M. S. 1, koji presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži, preinači pobijanu presudu i optuženog S. K. oslobodi od optužbe, ili da navedenu presudu ukine i sam održi glavni pretres; branilac optuženog I. D. – advokat O. M., koji presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži, prvostepenu presudu ukine u dijelu koji se odnosi na I. D. i istog oslobodi od odgovornosti za krivično djelo koje mu se stavlja na teret; branilac optuženog M. B. – advokat E. S., koji presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede

krivičnog zakona i odluke o kazni, s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njegovu žalbu uvaži, pobijanu presudu preinači tako da optuženog M. B. oslobodi od optužbe ili tako da njegovom branjeniku izrekne blažu kaznu, uvjetnu osudu ili novčanu kaznu, i branilac optužene O. D. – advokat B. J., koja presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i zbog odluke o kazni, s prijedlogom da Apelacioni sud BD BiH njenu žalbu uvaži, pobijanu presudu preinači i optuženu O. D. oslobodi od optužbe ili da pobijanu presudu ukine i sam održi pretres, ili da pobijanu presudu preinači tako da njenoj branjenici izrekne uslovnu osudu.

Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH, obrazlažući u žalbi da je izreka presude protivrječna njenim razlozima, te da je na taj način prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, navodi: da je u izreci presude utvrđeno da su u radnjama optuženih ostvarena sva bitna obilježja krivičnih djela za koje se optuženi optužuju, odnosno da je radnjama optuženih drugom pribavljena imovinska korist, dok sud na 51. strani presude, u razlozima o krivičnoj sankciji navodi da je radnjama optuženih na određen način ostvarena i određena korist za B. D., time što je došlo do uvećanja stambenog fonda, da je na određen način zaštićena imovina koja je usljed ratnih dejstava bila dotrajala, da je nadgradnjom veliki broj investitora riješio stambeno pitanje svojih radnika i td. Prihvatanje dijela odbrane i argumentacije da je na određen način radnjama nadziđivanja povećana vrijednost stambenog fonda i ostvarena druga vrsta koristi za veći broj stanovnika B. D., u suprotnosti je sa utvrđenim činjeničnim stanjem u izreci presude, pa je zbog toga počinjena naprijed navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka.

Obrazlažući u žalbi u čemu se sastoji pogrešno i nepotpuno činjenično stanje utvrđeno u pobijanoj presudi, Javno tužilaštvo navodi da je prvostepeni sud prilikom odlučivanja o vrsti krivične sankcije koju će izreći optuženim, veći broj utvrđenih okolnosti prihvatio kao olakšavajuće za optužene premda iste nisu mogle biti tretirane kao takve. Tako sud navodi činjenice da je veliki broj investitora riješio stambeno pitanje svojih radnika, koja činjenica je utvrđena, ali iz iste je izveden pogrešan zaključak jer je evidentno da su investitori bili samo formalno u administrativnom smislu investitori i da je veliki broj ljudi samo koristio pogodnosti da preko određenog pravnog lica ostvari pravo na nadziđivanje i da riješi stambeno pitanje, i da gotovo nema slučaja da su investitori bili istovremeno nosioci prava raspolaganja i da je lice koje je stvarno vršilo nadogradnju bilo zaposleno u tom pravnom licu.

Sud pogrešno utvrđuje postojanje nekih okolnosti kao olakšavajućih za optužene, kao što su činjenice da su optuženi bili veoma kooperativni i da su se veoma korektno ponašali u cjelokupnom krivičnom postupku u čemu sud vidi kakav je odnos optuženih prema krivičnom djelu i sudu.

Također je sud nepotpuno utvrdio činjenično stanje u pogledu važnih činjenica o osuđivanosti optuženih. U ličnim podacima optuženog J. je konstatovano da je isti osuđivan a na osnovu izjave i priznanja optuženog, što je sudu poznata činjenica jer je optuženi naveo i osnov. Također je sud imao mogućnost da utvrdi te činjenice i okolnosti i u odnosu na ostale optužene prije

nego što je odlučio da se pozove na činjenicu da su isti neosuđivani, a koju im činjenicu vrednovao kao olakšavajuću okolnost.

Prigovarajući da je sud načinio povredu krivičnog zakona u pobijanoj presudi Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH, navodi da je sud primjenio zakon koji se ne može primjeniti, i to odredbu člana 39. tačka 2 Krivičnog zakonika RS, te je izvršio ublažavanje kazne prema optuženim tako što je D. J., T. P., S. K. i I. D. izrekao blažu vrstu kazne, tj. novčanu kaznu. Za ublažavanje kazne, shodno odredbama članova 39. tačka 2 i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS nije postojao valjan činjenični ni pravni osnov jer u postupku nisu utvrđene okolnosti koje bi se mogle tretirati kao osobito olakšavajuće okolnosti koje su osnov za ublažavanje kazne. Osim toga sud za takvu odluku nije dao uvjerljive razloge.

U prigovoru na odluku o kazni koju je prvostepeni sud izreko optuženim D. J., T. P., S. K., I. D. i O. D., Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH ističe da je istim izrečena kazna koja nije adekvatna težini učinjenog krivičnog djela i okolnostima pod kojima je djelo počinjeno, te smatra da se izrečenom kaznom neće postići opšta prevencija.

Prilikom odmjeravanja kazne prema navedenim licima sud je okolnostima koje bi mogle biti tretirane kao olakšavajuće okolnosti, dao suviše velik značaj.

Među takvim okolnostima su činjenice da su većina optuženih porodične osobe koje imaju djecu, da nisu osuđivani, da su se korektno držali i ponašali prema sudu, da su neke činjenice priznali. Niz drugih okolnosti koje su otežavajuće po optužene i koje djelima daju posebnu težinu sud je propustio da cijeni. Među takvim okolnostima su činjenice da se radi o produženim krivičnim djelima, kojima je drugom pribavljena imovinska korist u znatnom iznosu (ukupno preko milion maraka).

Sud konstatuje da je optuženi D. J. osuđivan ali u obraloženju odluke o kazni ne pominje tu okolnost, a okolnost da ostali optuženi nisu osuđivani sud utvrđuje na osnovu izjava samih optuženih.

Optuženi D. J. u žalbenim prigovorima navodi da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio odlučne činjenice i pogrešno primjenio materijalno pravo a što je imalo za posljedicu da ga je sud pogrešno oglasio krivim i kaznio.

Ne spori da je on kao direktor JP Zavod ... u B. u kritičnom periodu izdao 84 potvrde navedene u presudi.

Ističe da je tačno to da je članom 8. Odluke o osnivanju Javnog preduzeća Zavod ... propisana djelatnost Zavoda, ali da djelatnost Zavoda, propisana članom 8. kao i članom 10. navedne Odluke, nemaju nikakve veze sa radnjama vezanim za obračun i naplatu rente, zbog čega je on oglasen krivim.

Dalje navodi da je tačno to da je Odlukom o građevinskom zemljištu iz 1996. godine regulisano pitanje naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište, pa i pitanje rente, te da je tačno to da je članom 109. navedene Odluke, između ostalih, u tački 7. Opština Zavodu povjerila poslove izračunavanja visine naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište i naknade za uređenje gradskog građevinskog i ostalog građevinskog zemljišta. Tačno je da je Zavod izvršavao te povjerene mu poslove, u skladu sa Zakonom i Odlukom, u svakom konkretnom slučaju, pa i u slučaju nadziđivanja sve dok nije od nadležnog organa uprave dobio pismeno da u postupku nadziđivanja zgrada u državnoj svojini investitore koji su ostvarili pravo nadziđivanja na konkretnim zgradama,

u postupku koji nije provodio Zavod nego drugi organi i organizacije, treba osloboditi od plaćanja rente.

Osnovni sud pogrešno tumači pismeno nadležnog organa uprave (Sekretarijata za javne poslove Opštine B., koji je bio nadležan za stambeni Fond u državnoj svojini) upućeno Javnom preduzeću Zavod ... u B., kao molbu, pa se optuženi pita kako je moguće da organ uprave, koji u smislu odredbe člana 157. Zakona o državnoj upravi ima pravo i obavezu da vrši nadzor nad provođenjem povjerenih javnih ovlašćenja, pismenom molbom traži od te institucije (Zavoda... u B.) da izvrši nezakonitu radnju. To pismeno je imalo značaj upustva organa uprave koji je hijerarhijski iznad institucije Zavoda za izgradnju, i koji vrši nadzor nad njegovim radom, tako da direktor Zavoda nije imao ni pravo ni obavezu da kontroliše pismena akta organa uprave koji je bio hijerarhijski iznad Zavoda.

I sekretar navedenog organa uprave je posvjedočio pred sudom da je navedeno pismeno imalo značaj upustva i da Zavod nije mogao postupiti drugačije nego što je u stvarnosti postupljeno u konkretnom slučaju.

Optuženi dalje navodi da mu sud stavlja na teret činjenicu što ne postoji Program uređenja građevinskog zemljišta, iako taj Program nema nikakve veze sa naplatom i obračunom rente u konkretnom slučaju a niti se za nepostojanje navedenog programa on može kriviti.

Što se tiče čl.10 i ostalih odredbi Zakona o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama društvene svojine iz 1987. godine (daljem tekstu: Zakon o nadziđivanju), optuženi navodi da neće posebno obrazlagati zbog čega se taj član i Zakon uopšte nisu mogli doslovice primjeniti u uslovima i vremenu u kojem se odvijao postupak nadziđivanja u B., jer je to dobro objasnio vještak građevinske struke koga je angažovala odbrana, ali smatra važnim napomenuti da je i sama Skupština svojim odlukama propisala plaćanje rente prilikom uknjižbe, kako je to i pomenuti član navedenog Zakona propisao.

Smatra da kroz provedeni dokazni postupak nije utvrđeno postojanje obilježja bića krivičnog djela za koji ga optužba tereti, a prvenstveno zbog toga što nije imao namjeru da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist niti da svome gradu nanese štetu. Naprotiv radio je u cilju očuvanja i sprečavanja stambenog Fonda, i njegovog poboljšanja.

Da je takva njegova tvrdnja tačna potvrdili su brojni svjedoci, među kojima i M. P. a čije izjave sud uopšte ne spominje; iako su izjave tih svjedoka relevantne za konkretni slučaj.

Ukoliko Apelacioni sud po njegovoj žalbi ne bi ukinuo prvostepenu presudu ili donio oslobađajuću presudu, moli da mu izrečenu novčanu kaznu smanji na najnižu, u okviru zakonskih mogućnosti, pošto je već dovoljno kažnjen zbog samog vođenja krivičnog postupka protiv njega, zbog čega je ostao bez zdravlja, bez posla i bez novca, a kazna zatvora, bi mu značila smrt.

Branilac optuženog D. J., advokat M. S., obrazlažući žalbene osnove navodi da prvostepeni sud nije dobro odredio poziciju OJDP Zavod ... u B. u hijerarhiji opštinskog upravnog sistema zbog toga što je poziciju tog javnog servisa tretirao kao nezavisnu te je shodno tome izveo pogrešan zaključak o punoj samostalnosti njegovog branjenika u postupanju, kao direktora navedenog Javnog preduzeća i pogrešan zaključak o odgovornosti njegovog branjenika. Članovi 157. i 158. Zakona o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS BiH" broj 8/90) jasno definišu povjeravanje vršenja javnih ovlašćenja i utvrđuju prava

Skupštine i organa uprave u pogledu davanja smjernica i vršenja nadzora u organizacijama kojima su povjerena javna ovlaštenja. Iz analize navedenih članova i konkretne činjenične situacije proizilazi da je njegov branjenik, optuženi D. J. obavljao povjereni posao po Upustvu organa uprave, jer se pismeno koje je organ uprave dostavljao, bez obzira na naziv (saglasnost, molba, zahtjev) po svojoj prirodi nikako ne može drugačije tumačiti nego kao Upustvo tog organa uprave za postupanje u konkretnoj stvari. Prilog takvoj tvrdnji su izvještaji svjedoka M. P. i S. N.

Zavod je u dva slučaja, prije dobijanja pismena od organa uprave izvršio obračun rente (radi se o renti za investitora Opštu bolnicu ... u B., ali tu činjenicu prvostepeni sud sagledava u pogrešnom kontekstu, zbog toga što se u pomenutim slučajevima radi o obračunu rente prije donošenja Odluke Izvršnog odbora Opštine B. od 22.07.1999. godine, odnosno vremenu kada se primjenjivala Odluka o građevinskom zemljištu od 26.12.1996. godine i kada na adresu Zavoda nisu dolazile nikakve posebne upute od strane nadređenog upravnog organa.

Pogrešno prvostepeni sud utvrđuje postojanje umišljaja na strani njegovog branjenika pri izvršenju predmetnog krivičnog djela, iako provedeni dokazi navode na zaključak da umišljaja nije bilo, pa prema tome ni krivične odgovornosti.

Vještačenjima obavljenim po vještacima ekonomske i građevinske struke je utvrđeno da je korisnost izvršenih ulaganja u nadzidičivanje stambenih zgrada daleko veća od obračunatih naknada za korištenje zemljišta i rente. Činjenica je da izgrađene stambene jedinice još uvijek nisu uknjižene a osim toga postoji Konačna odluka OHR-a koja predviđa da će se konačan obračun, odnosno prebijanje ulaganja i obaveza izvršiti u tom momentu.

Provedeni dokazi ukazuju da ne postoji bitan element neophodan za postojanje krivičnog djela koji se njegovom branjeniku stavlja na teret, a tiče se omogućavanja sticanja protivpravne imovinske koristi. Takav zaključak proizilazi i iz zvaničnog stava predstavnika Vlade B. D. BiH, koji je istakao da B. D. ne postavlja nikakav zahtjev u pogledu naknade štete, a što podrazumjeva da ne postoji ni protivpravna korist.

Branilac optuženog J. dalje navodi da smatra da je u odnosu na optuženog J. došlo do bitne povrede odredaba krivičnog postupka i to zbog toga što u toku postupka nisu od strane Javnog tužilaštva iznošene i činjenice koje optuženom J. idu u prilog, nego su iznošene samo one koje mu idu na štetu, a na što je odbrana skretala pažnju sudu.

Još na kraju žalbe navodi da je optuženom J. pobijanom presudom izrečena previsoka kazna, a da se s obzirom na činjenice da je optuženi zbog navedenih događanja ostao bez zdravlja i posla, svrha kažnjavanja mogla postići i blažom kaznom.

Branilac optužene J. V. i optužene T. P., advokat M. Z. u obrazloženju žalbe navodi da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, time što je izreku presude učinio nerazumljivom i protivrječnom samoj sebi i razlozima presude te što presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Sud ne daje prave razloge na koji način je došao do zaključka da su njegove branjenice predmetno krivično djelo za koje se okrivljuju počinile u namjeri da drugom pribave kakvu imovinsku korist.

Da bi predmetno krivično djelo, za koje su optužene njegove branjenice postojalo, potreban je direktni umišljaj. Međutim, nijednim dokazom nije utvrđeno postojanje umišljaja na strani njegovih branjenica, a niti u radnjama optuženih ima protivpravnih radnji.

Provedenim dokazima je nesumnjivo utvrđeno da je stanje stambenog fonda u B., nakon završetka ratnih dejstava, pa sve do 1999. godine bilo katastrofalno loše, da budžet Opštine B. nije imao nikakvih sredstava za sanaciju i poboljšanje stanja u stambenoj oblasti, a trebalo je riješiti smještaj ogromnom broju izbjeglih i raseljenih lica. Uz zajedničku saglasnost svih organa vlasti i OHR-a, tadašnji Izvršni odbor Opštine B. je 22.07.1999. godine donio Odluku broj: 3-36-361-165/99 kojom je počelo rješavanje navedenih problema u stambenoj oblasti. Ta odluka je regulisala uslove, način i postupak nadziđivanja stambenih zgrada, a ista je kasnije podržana i na sjednicama Skupštine, i od strane Kancelarije OHR-a i Supervizora. Navedena odluka je donesena na zakonit način i bila je obavezujuća za sve organe vlasti u B. Navodi iz obrazloženja pobijane presude da je u to vrijeme predsjednik Izvršnog odbora – optuženi S. K. izvršio pritisak na članove Izvršnog odbora da takvu odluku donesu, nisu tačni, odnosno nisu dokazani.

Vlada RS-a, Ministarstvo za urbanizam, stambene i komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju je svim opštinama u Republici Srpskoj, pa i tadašnjoj Opštini B., dostavila Mišljenje broj: 01-719/200 od 08.06.2000. godine, oko načina primjene Uredbe o uslovima i načinu dodjele građevinskog zemljišta bez naknade, u kojoj je jasno navedeno ko ima pravo na dodjelu građevinskog zemljišta bez naknade, a to se istovremeno odnosilo kako na naknadu za rentu (pogodnost) tako i na naknadu za uređenje građevinskog zemljišta. Poslije toga Prelazna Skupština B. D. je 14.12.2001. godine donijela Odluku broj: 0-02-022-484/01 o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove, kao i kriterije i mjerila na osnovu kojih će se to kasnije ostvarivati. Supervizor za Brčko je svojim Nalogom sve ranije propise i odluke vezane za navedenu problematiku stavio van snage, sem što je ostavio na snazi član 12. pomenute Odluke Prelazne Skupštine Brčko Distrikta, a tim članom je decidno navedeno da za sve stanove na teritoriji Brčko Distrikta, koji su izgrađeni putem nadziđivanja prije donošenja Odluke, kao i za one koji će se izgrađivati, investitor odnosno vlasnik stana dužan je na ime rente prije upisa u zemljišne knjige, platiti razliku sredstava za rentu, na način i u postupku utvrđenim članovima 5. i 6. pomenute Odluke, a u skladu sa članom 1. tačka 2. Skupštinske Odluke o usvajanju prijedloga mjera Vlade Brčko Distrikta BiH, od 11. i 18.07.2000. godine. Na taj način je ta odluka faktički osnažena i kao Skupštinska Odluka je imala obavezujuću primjenu.

Navodi prvostepenog suda, da je Komisija Vlade B. D. BiH koja je uradila Izvještaj o poboljšanju uslova stanovanja u nadzidanim stambenim zgradama, septembra 2003. godine, (koji izvještaj je usvojila i Skupština B. D.) formirana na inicijativu optuženih da bi njih zaštitila, nisu tačni niti potkrijepljeni valjanim razlozima, a ocjena tog suda da je pomenuti Izvještaj Komisije Vlade B. D. BiH irelevantan kao dokaz u konkretnoj pravnoj stvari je paušalna i proizvoljna, jer upravo taj izvještaj predstavlja globalnu ocjenu i konačan rezultat svih radnji koji su preduzete u nadziđivanju stambenih objekata, i isti je po ocjeni navedenog žalioca relevantan kao dokaz u konkretnoj krivično pravnoj stvari.

Iz nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke B. Đ. i finansijske struke D. C. vidljivo je da su prethodna ulaganja investitora koja obezbjeđuju pogodnost, ustvari predstavljala ulaganje u obnovu prethodnih ulaganja, pa se može tvrditi da je postignuta svrha i namjera za koju se inače koriste sredstava od ubirane rente.

Na osnovu uvida u kompletan spis, uvida na licu mjesta gdje je izvršen pregled nekoliko zgrada, fotomaterijal i Izvještaj Komisije za poboljšanje uslova stanovanja, vidljivo je da oko 10% ukupnih uloženih sredstava otpada na troškove uređenja a ostalih 90% uloženih sredstava se odnosi na pogodnost, odnosno rentu.

Nadalje iz nalaza i mišljenja pomenutih vještaka je vidljivo da prema Odluci Skupštine Opštine B. o građevinskom zemljištu iz 1996. godine, veće poboljšanje uslova stanovanja iznosi 157.423,00 KM, a po Odluci Prelazne Skupštine B. D. BiH, od 14.12.2001. godine, ta poboljšanja su mnogo veća i iznose 2.027.024,00 KM. Iz navedenog je vidljivo da u konkretnom slučaju nije oštećen budžet B. D. BiH, pa analogno tome nije se mogla ni ostvariti imovinska korist za investitore.

Navodi iz obrazloženja prvostepene presude, da u konkretnom slučaju nije došlo do umanjenja imovine investitora za vrijednost obaveza koje su bile dužni platiti na ime rente i naknade za uređenje građevinskog zemljišta, po ocjeni žalioaca, nisu tačni jer iz primjera koji su navedeni u žalbi proizilazi suprotno, odnosno proizilazi da je kod istih došlo do umanjenja imovine za iznos ulaganja koja su imali.

Sud ne obrazlaže zašto ne prihvata nalaze i mišljenja vještaka građevinske struke B. Đ. i finansijske struke D. C., dok nasuprot tome prihvata nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke S. H. I., koji je samo izračunao ono što mu je svojom naredbom naložio Javni tužilac.

Dalje u žalbi branilac Z. prigovara da je činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno i nepotpuno utvrđeno, iz razloga što je prvostepeni sud neke odlučne činjenice pogrešno utvrdio ili ih nije uopšte utvrdio. Tako prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude navodi da optužene nisu postupale u skladu sa važećim zakonskim propisima i to: Zakonom o nadziđivanju, Zakonom o građevinskom zemljištu i Odlukom o građevinskom zemljištu Opštine B. iz 1996. godine. Međutim, po ocjeni navedenog žalioaca optužene tj. njegove branjenice, osim što su primjenjivale odredbe navedenih Zakona i Odluke, iste su pravilno primjenjivale i propise koji su u skladu sa zakonom i uz saglasnost Kancelarije OHR-a, donijeli Izvršni odbor Opštine B., Prelazna Skupština B. D.

Sud u obrazloženju pobijane presude navodi da nalaze i mišljenja vještaka Đ. i C., te izjave mnogih svjedoka ne prihvata iz razloga što je očigledno da isti pokušavaju pomoći optuženima, ali sud ne obrazlaže na čemu te svoje navode zasniva. Stiče se utisak da sud vjeruje vještacima i svjedocima optužbe, dok uglavnom ne poklanja vjeru iskazima vještaka i svjedoka odbrane, ne dajući obrazloženje za takav svoj stav.

Povrede krivičnog zakona se po ocjeni navedenog žalioaca ogledaju u tome što djelo za koje se optužene J. V. i T. P. gone, po zakonu nije krivično djelo. Osim toga smatra da u radnjama njegovih branjenica nema direktnog umišljaja.

Optužena T. P., u žalbenim prigovorima navodi da sud u obrazloženju presude najviše spominje izjave optuženih, svjedoka i vještaka, dok je sadržaju

krivičnog djela posvetio samo jednu stranicu, a vinosti optuženih apsolutno nije poklonio pažnju. Presuda sadrži puno više svega od razloga presuđenja. Sud se nije udostojio da sa daleko više pažnje prokomentariše olakšavajuće okolnosti koje postoje na njenoj strani, a koje su od značaja za visinu kazne.

Pogrešno je sud utvrdio činjenično stanje i zbog toga što uopšte nije komentarisao vrijeme kada je ona postavljena na dužnost Sekretara Sekretarijata za urbanizam, građenje i prostorno planiranje Opštine B., a ni vrijeme kada su donijeti određeni materijalni propisi na osnovu kojih je postupano. Pita se da li je mogla izbjeći primjenu propisa koje je donio Izvršni organ Opštine B., te da li je mogla izbjeći naredbu pretpostavljenih, posebno Gradonačelnika, odnosno u kritično vrijeme Predsjednika Izvršnog odbora. U trenutku primjene materijalnog propisa nije mislila da čini krivično djelo jer joj se činilo logičnim da primjenjuje propise koje je donio hijerarhijski viši organ. Sud nije uzeo u obzir da je ona stručnjak tehničke struke te da ju je neko trebao upozoriti na nezakonitosti. Nije joj bila namjera da nekom omogući neosnovano bogaćenje, nego da se u skladu sa važećim materijalnim propisima pomogne određenoj kategoriji ljudi u smještaju putem nadogradnje.

Dalje žaliteljica u žalbi prigovara da je sud bio dužan, kada su nalazi vještaka dijametralno suprotni, da obrazloži zašto jedan nalaz ne prihvata te zbog čega drugom poklanja vjeru.

Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka je, po ocjeni navedene žaliteljice, prvostepeni sud učinio time što je propustio da posebno prokomentariše vinost optuženih, odnosno da posebno prokomentariše njenu vinost kao optužene. Postavlja se pitanje kojom je to činjenicom sud utvrdio da je ona postupala sa direktnim umišljajem, a što je bitan element bića krivičnog djela za koje je optužena. Zbog navedenih propusta presuda ne može ostati u pravnom prometu.

Sud nedaje poseban komentar u vezi toga što u konkretnom slučaju predstavlja zloupotrebu službenog položaja. Isto tako, kod utvrđivanja olakšavajućih okolnosti na njenoj strani sud samo paušalno uzima olakšavajuće okolnosti u razmatranje. Sud propušta da konstatuje da je ona raseljena osoba, da je stambeno nezbrinuta, da živi u teškim socijalnim i materijalnim uslovima, pošto joj suprug nigdje ne radi a s njom još živi stara svekrva o kojoj se ona brine.

Osim toga smatra da je sud posebno trebao uzeti u obzir činjenicu da ona nije učestvovala u donošenju bilo koje Odluke Izvršnog odbora, vezano za nadziđivanje stambenih zgrada. Smatra da broj potpisanih rješenja ne bi trebalo biti jedini, odnosno odlučujući element pri odmjeravanju kazne, i da je možda onaj ko je potpisao jedno rješenje daleko više kriv od nje koja je potpisala više rješenja.

Ističe da je zbog navedenog u potpunosti nezadovoljna visinom kazne koju joj je izrekao prvostepeni sud, jer isti pri odmjeravanju kazne nije vodio računa o činjenicama koje je ona naprijed navela, a da je iste sud uzeo u obzir sigurno bi te činjenice dovele do blažeg kažnjavanja.

Branilac optuženog L. B., advokat M. S. u obrazloženju žalbe navodi da prvostepeni sud nije dao pravilan značaj nesporno utvrđenoj činjenici da je optuženi L. B. potpisao samo jedno rješenje o davanju urbanističke saglasnosti na ime ODP I. iz B., koja je bila investitor ranije izgrađene zgrade i koja je imala i prvenstveno pravo u pogledu nadziđivanja na toj zgradi. Međutim, prvostepeni

sud nije pravilno cijenio činjenicu da je nakon prestanka radnog odnosa optuženog L. B., drugo službeno lice izdalo odobrenje za građenje Razvojnoj banci B. L. – Filijala B., kao investitoru, tako da se neosnovano tereti optuženi Bodiroga da je tom investitoru omogućio pribavljanje protivpravne imovinske koristi za iznos neuplaćene naknade za uređenje građevinskog zemljišta od 12.025,00 KM.

U odnosu na optuženog B., prvostepeni sud pogrešno zaključuje da je postojala obaveza naplate naknade za uređenje građevinskog zemljišta, iako zakonska i podzakonska akta regulišu da se navedena vrsta naknade može naplatiti samo u slučaju postojanja Programa za uređenje građevinskog zemljišta, koji u kritično vrijeme u B. nije postojao.

Kroz provedeni dokazni postupak je utvrđeno da je u praksi uobičajeno da se urbanistička saglasnost tretira samo kao "zeleno svjetlo" koja ne proizvodi nikakve obaveze za investitora. Takvu tezu su potvrdili i saslušani svjedoci G. P., B. Č. i dr.

Od strane optuženog L. B. nije bilo nikakvog protivpravnog sticanja koristi ni za sebe ni za drugog, a imajući u vidu i činjenicu da B. D. nema nikakvog zahtjeva prema optuženom za naknadu štete, dolazi se do zaključka da ne postoji jedan od bitnih elemenata krivičnog djela koje se optuženom B. stavlja na teret. Osim toga kod optuženog nije postojao ni umišljaj koji je neophodan element za postojanje predmetnog krivičnog djela za koje se optužuje L. B.

Na kraju žalbe branilac M. S. ističe da smatra da je s obzirom na sve okolnosti koje je naveo, kazna njegovom branjeniku B. prestrogo odmjerenjena, te da bi se svrha kažnjavanja postigla i blažom kaznom.

Branilac optuženog S. K., advokat M. S. 1, obrazlažući izjavljenu žalbu navodi da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 260. stav 1. tačka 11. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, jer je izreku presude učinio protivrječnom njenim razlozima. Tako sud oglašavajući optuženog S. K. krivim za učin krivičnog djela za koje je optužen, u pravnom dijelu izreke presude navodi da je optuženi "kao službeno lice iskorištavanjem svog službenog položaja" drugom pribavio imovinsku korist.

Međutim, sasvim suprotno tome, u razlozima presude sud navodi da je optuženi "kao Predsjednik Izvršnog odbora te Gradonačelnik" lično potpisivao urbanističke saglasnosti i odobrenja za građenje iako taj dio posla *ne spada u njegovu isključivu nadležnost niti u nadležnost organa na čijem se čelu nalazi* (strana 36, pasus 3.).

Predmetno krivično djelo za koje se tereti optuženi K., može učiniti samo ono lice koje preuzima radnje iz djelokruga svog službenog položaja, koje obavlja djelatnosti koje znače vršenje njegove službene dužnosti. U konkretnom slučaju obrazloženjem koje je na opisani način sud dao u pobijanoj presudi, direktno je diskvalifikovao postojanje navedenog krivičnog djela na stani optuženog K.

Obrazlažući u žalbi zbog čega smatra da je činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno i nepotpuno utvrđeno, branilac S. navodi, da u odnosu na optuženog K. postoje bitne specifičnosti krivično-pravnog karaktera koje ga statusno bitno razlikuju od ostalih optuženih.

Suštinska, činjenična tvrdnja suda, u odnosu na optuženog K. je da je on kao Predsjednik Izvršnog odbora i Gradonačelnik u funkciji odsutnog

odgovornog sekretara i time u funkciji organa koji donosi rješenje u upravnom postupku donio i potpisao predmetna rješenja, i sve to sud kvalifikuje kao jedno produženo krivično djelo iz člana 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. Krivičnog zakonika RS.

Po ocjeni žalioaca sud je pri svemu navedenom zanemario odlučne činjenice, a optuženog K. je promovisao u upravnog službenika, pošto mu drugačije nije mogao inputirati navedeno krivično djelo. Potpuno je netačno da je optuženi K. donio ma koje od rješenja za koje se tereti, jer su rješenja donijeli upravni službenici nakon što su sproveli kompletan upravni postupak.

Član 1. Zakona o upravnom postupku Brčko Distrikta BiH, propisuje da u tom postupku postupaju samo organi uprave kad u upravnim predmetima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima i obavezama pravnih i fizičkih lica, a nesporna je činjenica da optuženi K. nije bio organ uprave, niti je učinio ma koju od radnji u upravnom postupku. Sud iskrivljeno tumači propise, odnosno odredbe Zakona o upravnom postupku Brčko Distrikta BiH, i na takvom krivično-pravnom promašaju zasniva krivicu optuženog K.

Branilac S. dalje ističe, da je tačno to da je optuženi K. potpisao rješenja za koja se optužuje. Međutim, zakon jasno propisuje da krivično djelo za koje se optuženi K. optužuje, može učiniti samo službeno ili odgovorno lice iskorištavanjem ili prekoračenjem svog službenog položaja. Predmetno krivično djelo može egzistirati samo ako službeno lice preduzima radnje iz djelokruga svog službenog ovlaštenja i u tome je suština.

Ako se ima u vidu pojam službenog lica koji je definisan članom 2. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH, onda je po mišljenju branioca S., nejasna pravna konstrukcija prvostepenog suda po kojoj je u toku postupka dokazano da su sva optužena lica nasioći javnih ovlašćenja kao zaposlenici u organima državne uprave.

Branilac S. ističe da u konkretnom slučaju nisu u pitanju javna ovlašćenja nego isključivo poslovi iz upravnog postupka. Optuženom K. nijednim normativnim aktom nije bilo povjereno obavljanje bilo kakvih dužnosti u upravnom postupku koji uostalom i ne znači obavljanje javnih ovlašćenja.

Službena dužnost i ovlašćenja ne određuju se napamet, nego statutom i drugim normativnim aktom. Imajući u vidu odredbu člana 75. Statuta Opštine B., iz septembra 1998. godine, kojima su propisane dužnosti i ovlašćenja predsjednika Izvršnog odbora, proizilazi da optuženi K. nema ništa sa naplatom rente i naknade za uređenje građevinskog zemljišta – koji su bili isključivo predmet upravnog postupka.

Iako je potpisivao navedena rješenja optuženi K. to nije činio u okviru svoje službene dužnosti te zato nije mogao ni učiniti predmetno krivično djelo.

Navedeno krivično djelo za koje se tereti optuženi K. može se učiniti samo s direktnim umišljajem, koji se sastoji u svijesti i volji počinioca da iskorištavanjem svog službenog položaja drugom pribavi kakvu imovinsku korist. Bez direktnog umišljaja navedenog krivičnog djela nema. Utvrđene činjenice, po ocjeni branioca S., protivne su tvrdnji suda da je optuženi K. postupao umišljajno. Optuženi nije poznavao investitore (njih 43) nije ih vidio ni sreo bilo gdje, pa je logično pitanje zašto bi on potpisom rješenja za koja se tereti, išao za tim da nepoznatima pribavi imovinsku korist (za to isti nije imao ni razlog ni motiv). Osim toga sud zanemaruje činjenice da 13.04.2000. godine, optuženi K., kao Grdonačelnik u vezi sa nadziđivanjem, "zabranjuje izdavanje bilo kakvih

saglasnoti i rješenja u upravnom postupku do okončanja svih aktivnosti u proteklom periodu da bi se obradili svi pravni i tehnički aspekti postupka oko nadziđivanja i ukazalo na zakonitost istog ili eventualne propuste i odgovornosti učesnika u radnjama nadziđivanja (na ovaj način optuženi K. na jasan način štiti zakonitost u vezi sa nadziđivanjem). Dopisom od 08.05.2000. godine optuženi K., kao Gradonačelnik obavještava Supervizora Brčko Distrikta BiH da je sačinjena informacija o nadziđivanju i istu Supervizoru dostavlja. Odlukom od 14.03.2003. godine optuženi K., kao Gradonačelnik, obrazuje Vladinu Komisiju "radi utvrđivanja visine rente i ostalih ulaganja od strane investitora u cilju poboljšanja uslova stanovanja", a Komisija je o tome sačinila izvještaj i dostavila Gradonačelniku 11.09.2003. godine, a taj izvještaj je i Skupština B. D. BiH prihvatila.

Pored svih navedenih činjenica, ne može se po ocjeni branioca S., govoriti o umišljajnom postupanju optuženog K., odnosno o njegovoj svijesti i volji da investitorima pribavi imovinsku korist.

Navedeni branilac ne spori da je za pravilno presuđenje konkretne krivično-pravne stvari izuzetno važna i zakonska regulativa koja se imala primjeniti u postupku naplate rente i naknade za uređenje građevinskog zemljišta prilikom nadziđivanja. Od te regulative smatra značajnim Konačnu odluku Arbitražnog tribunala za oblast B. iz marta 1999. godine, Statut B. D., iz jula 2000. godine, po kom Distrikt donosi svoje zakone, odluke i rezolucije; Zakon o nadziđivanju donijet u SR BiH 1987. godine; Odluku o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja nad zgradama koju je na sjednici 22.07.1999. godine donio Izvršni odbor Opštine B., a kojom nije bilo regulisano pitanje plaćanja rente; i Odluku o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja zgrada i pretvaranja zajedničkih prostorija u stanove, koju je u prisustvu predstavnika Kancelarije OHR-a, OSCE i IPTF, donijela SKUPŠTINA B. D. BiH 14.12.2001. godine, a čiji član 12. stav 2. je značajan za pravilno presuđenje u konkretnoj krivično-pravnoj stvari. Navedenim članom Zakona je propisano "za sve stanove na teritoriji B. D. BiH, koji su izgrađeni putem nadziđivanja prije donošenja ove odluke, kao i za one koji će se izgraditi, INVESTITOR, odnosno vlasnik stana je dužan na ime rente, prije upisa u zemljišne knjige, platiti razliku sredstava za rentu". Bitna je činjenica da je pomenutu odredbu navedene odluke, Supervizor podržao, odnosno ostavio na snazi svojim Nalogom od 10.03.2003. godine, tako da se izvodi zaključak da je rentu moguće naplatiti pošto još predmetni stanovi nisu upisani u zemljišne knjige.

Što se tiče naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, bitna je Odluka o građevinskom zemljištu koju je 26.12.1996. godine donijela Skupština opštine B. Po članu 62. te Odluke naknadu je dužan da plati investitor koji namjerava da gradi, a po odredbama člana 61. navedene odluke pomenuta naknada pored ostalog obuhvata i izgradnju instalacija za zajedničko i pojedinačno korištenje. Branilac S. smatra da su investitori uplatama u iznosu od 3.384,602 KM, koje se odnose na poboljšanje uslova stanovanja, a koje je utvrdila Vladina Komisija u svom izvještaju od 26.09.2003. godine, faktički nadoknadili iznos rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta.

Neprihvatljiv je zaključak prvostepenog suda da je rad Vladine Komisije, koju je Gradonačelnik – optuženi K. obrazovao radi utvrđivanja visine rente i ulaganja od strane investitora koja se odnose na poboljšanje uslova stanovanja, bio "rad na zadatu temu" od strane optuženog K., kao Gradonačelnika, kada se

već uveliko vodio istražni postupak. Da je sud cijenio Odluku optuženog K.a kao Gradonačelnika od 13.04.2002. godine i njegov dopis Supervizoru od 08.05.2000. godine, ne bi po mišljenju branioca S., donio naprijed pomenuti zaključak.

Branilac S. dalje navodi da su se kako svjedoci optužbe tako i svjedoci odbrane izjasnili u smislu teze odbrane. Među tim svjedocima su: M. P. 1, M. Đ., M. N., B. Č., S. M., I. K., R. S., B. S., S. N., J. G. i S. J..

Prigovarajući na ocjenu nalaza i mišljenja vještaka finansijske i građevinske struke, koju je u pobijanoj presudi dao prvostepeni sud, branilac S. navodi da prvostepeni sud prihvata nalaz vještaka optužbe S. H. I. a ne prihvata nalaze vještaka odbrane – finansijske struke D. C. i građevinske struke B. Đ.. Međutim, da je pažljivo cijenio kvalitet iskaza navedenih vještaka sud bi drugačije zaključio.

Po ocjeni branioca S., vještak finansijske struke S. H. I. je nestručna osoba za obavljanje povjerenog mu vještačenja što se zaključuje iz slijedećih činjenica:

Navedeni vještak sačinjava Osnovni nalaz od 29.02.2004. godine, a poslije dopunske naredbe tužioca sačinjava dopunjen "IZVJEŠTAJ" od 30.03.2004. godine. U sudnici kaže da povlači navedeni osnovni nalaz. Isti u Osnovnom nalazu navodi da je na osnovu naredbe Javnog tužioca trebao "označiti krivce" što investitori nisu platili rentu i naknadu. Vještak navodi da mu je to prvo vještačenje, i da mu je kao osnov za obračun navedene vrijednosti služio dopis ODP I. iz B. iz marta 2003. godine iako se tu radi o tržišnim cijenama za klasičnu i cjelovitu novogradnju, od temelja do krova. Dalje navodi da mu je "polazni materijal" za vještačenje bila optužnica Javnog tužioca i dopunski izvještaj Poreske uprave B. D. BiH, da prilikom vještačenja nije koristio propise B. D. BiH, jer nije imao takav nalog tužioca. Vještak stalno operiše sa pojmom štete za B. D. BiH, dok optužnica tvrdi da se radi o pribavljenoj koristi za investitore, a što svakako nije isto.

Konačno po trećoj naredbi Javnog tužioca od 01.06.2004. godine vještak H. I. je dobio nalog da obračuna rentu koju su investitori trebali platiti plazeći od uporednog podatka vještaka C. da je prosječna cijena 1 m² stambenog prostora u predmetnom periodu iznosila 620 KM.

Iz navedenog proizilazi da prosječnu cijenu stambenog prostora od 620 KM, konačno prihvata i optužba i vještak H. I., tako da se više i ne pominje cijena stambenog prostora iz pomenutog dopisa ODP I. iz B. Zaključak je da je raniji vještakov podatak da je cijena 1 m² stambenog prostora iznosila 1.300 KM, bio netačan, pa shodno tome je bio netačan i podatak iz ranijeg nalaza da je korist za investitore po osnovu rente iznosila 1.052.723 KM Kako je sad cijena 1 m² stambenog prostora oko 50% manja (umjesto 1.300 KM, sad je to 620 KM) a po vještaku korist za investitore dvostruko veća (umjesto ranijih 1.052.723 KM sad 2.610.755 KM), branilac S. navodi da je to nemoguće, a pogotovu što navedeni vještak navodi da se pri obračunu stalno služio Odlukom Skupštine od 26.12.1996. godine.

Kako je vještak u istoj krivično-pravnoj stvari dao tri potpuno različita nalaza, njegovo vještačenje nije se trebalo prihvatiti.

Što se tiče nalaza vještaka Đ. i C., neubjedljivo je po ocjeni branioca S., prvostepeni sud diskvalifikovao nalaze navedenih vještaka. Nalazi navedena dva vještaka su potpuno saglasni, jasni, ubjedljivi, zasnovani na odgovarajućoj pravnoj regulativi B. D. i snimanju svih nadzidanih objekata. Radi se o iskusnim

vještacima, koji su uradili kvalitetne i uvjerljive nalaze, pa je sud morao nalaze tih vještaka prihvatiti.

Iz nalaza navedena dva vještaka proizilazi, da su investitori, polazeći od izvještaja Vladine Komisije o uplatama istih na ime poboljšanja uslova stanovanja, faktički po osnovu rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta uplatili ukupno 3.510.427 KM, što premašuje obaveze investitora po Odluci Izvršnog odbora Skupštine od 26.12.1996. godine i za to Budžet B. D. BiH nije oštećen niti je investitorima pribavljena imovinska korist pošto su investitori postupajući po dobijenoj saglasnosti za nadzidičvanje, o svom trošku obavili sve INFRASTRUKTURNE radove (stabilnost zgrade, pojačanje instalacija, uređenje fasada, izrada krovova i dr.).

Branilac S. još navodi da su kod iznošenja u žalbi prigovara na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, ujedno iznijeti i razlozi zbog kojih odbrana tvrdi da je prvostepeni sud povrijedio krivični zakon po pitanju da li je djelo za koje se optuženi K. goni, krivično djelo.

Branilac optuženog I. D., advokat O. M. u žalbenim prigovorima navodi da prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije dao odgovor na temeljno pitanje: Kako je moguće nekom pribaviti imovinsku korist a da pri tome nema štete za nekog drugog. Zbog nedavanja odgovora u presudi na to temeljno pitanje, prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH.

Vještak odbrane B. Đ., ekspert u oblasti građenja je dokazao da je investitorima pravo za nadzidičvanje ustanovljeno aktom OJDP S. iz B., a nakon toga aktom Odjeljenja za javne poslove Vlade B. D. BiH. Tim aktima su investitori bili obavezani da ispituju stabilnost zgrada, da izvrše proširenje – pojačanje instalacija, da urade fasade na zgradama, da izrade krovove na zgradam i dr.

Investitor koji je izvršio uređenje na način kako su mu utvrđene te obaveze, je po ocjeni branioca M. time izvršio uređenje gradskog građevinskog zemljišta, te zbog toga nije u obavezi da plati novčanu naknadu, shodno odredbama člana 70. i 72. Zakona o građevinskom zemljištu.

Iz izvještaja Vladine komisije koji je usvojila Prelazna Skupština B. D. BiH je vidljivo da su investitori izvršili sve obaveze propisane im saglasnošću dobijenom od vlasnika zgrade (OJDP S. iz B., odnosno Odjeljenja za javne poslove. Navedene činjenice su vidljive i iz fotodokumentacije u spisu.

Provedenim dokazima – vještačenjem po vještaku B. Đ. i materijalnom dokumentacijom u spisu je utvrđeno da je u momentu izdavanja urbanističkih saglasnosti koje je donio optuženi I. D. postojao program uređenja gradskog zemljišta koji je sačinio vlasnik stambenih zgrada (Odjeljenje za javne poslove) kojim je obavezan investitor da sam o svom trošku izvrši uređenje tog zemljišta. Iz tog razloga urbanističkim saglasnostima koje je potpisivao optuženi I. D. nije utvrđena obaveza investitora da uplate troškove uređenja gradskog građevinskog zemljišta. Neprihvatanjem ovih relevantnih činjenica koje su utvrđene u prvostepenom postupku, sud je pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primjenio materijalno pravo, jer nije primjenio odredbe člana 70. i 72. Zakona o građevinskom zemljištu koji je važio u vrijeme kada je optuženi D. radio.

Shodno navedenom, po ocjeni branioca M., optuženi I. D. nije mogao biti oglašen krivim da je zloupotrebom položaja ili ovlašćenja većem broju lica

pribavio imovinsku korist na ime neobračunate naknade za uređenje zemljišta u ukupnom iznosu od 218.009,00 KM.

Vještak odbrane B. Đ. je dokazani ekspert građevinske struke, pa i pored te činjenice prvostepeni sud se samo ovlaš dotiče njegovog vještačenja a pri tom ne daje dovoljne razloge i objašnjenja zašto nije prihvatio nalaz i mišljenje ovog vještaka, niti dovoljno objašnjava zašto je prihvatio nalaz i mišljenje vještaka optužbe S. H. I. koji je nalaz i mišljenje zasnovao na spornim i na zakonu neutemeljenim parametrima koje je dobio od zastupnika optužbe.

Pobijana presuda je kontradiktorna sama sebi i razlozima presude i u dijelu kada prvostepeni sud obrazlaže odluku o kazni. Isti sud optuženog D. kažnjava najvišom novčanom kaznom smatrajući ga uz optuženog K., najodgovornijim u cjelokupnom postupku nadziđivanja. Međutim, po ocjeni branioca M., činjenice govore drugačije. Optuženi D. je imenovan u Vladu B. D. BiH u aprilu 2000. godine, dakle kada je proces nadziđivanja bio pri kraju. Prema navodima prvostepene presude, optuženi D. je pribavio imovinsku korist trećim licima u ukupnoj visini od 964.404,00 KM, optuženi D. J. u iznosu od 1.726,712,00 KM, optužena T. P. u iznosu od 2.425.728, 00 KM i td. pa s obzirom na te činjenice, ne stoji tvrdnja prvostepenog suda da je optuženi I. D. najodgovorniji u cjelokupnom procesu nadziđivanja, te stoga nije opravdana ni tako visoka novčana kazna koju je optuženom D. izrekao prvostepeni sud. Iz navedenih razloga je po mišljenju branioca M., prvostepeni sud počinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH.

Dokazano je da je od ukupno 33 rješenja o odobrenju za nadziđivanje zgrada, 31 rješenje optuženi D. donio prije stupanja na snagu Odluke Prelazne Skupštine B. D. BiH od 12. do 14. decembra 2001. godine. U vrijeme donošenja 31 rješenja, na području B. D. BiH, je shodno članu 70. Statuta B. D. BiH važila Uredba Vlade Republike Srpske broj: 02/1-020-335/99 od 02.04.1999. godine ("Službeni glasnik RS", broj 11/99) koja je bila dodatno objašnjenja Mišljenjem oko primjene Uredbe o uslovima i načinu dodjele građevinskog zemljišta bez naknade Vlade RS, broj: 01-719/2000 od 23.05.2000. godine, a koje mišljenje je zaprimljeno u Brčko Distriktu 31.05. 2000. godine. Prema tački Ad 3. navedenog Mišljenja preporučeno je Opštinama, a i B. D. BiH, da ukoliko raseljena lica i izbjeglice grade stanove na društvenom zemljištu, nadgradnjom i pretvaranjem pomoćnih objekata u stanove, trebaju biti oslobođeni naknade za pogodnost – rente. S obzirom na navedeno, po ocjeni branioca M., u vrijeme izdavanja rješenja, odnosno odobrenja za gradnju, pravni okvir u kome se kretao optuženi D., nalagao mu je da oslobodi rente sva raseljena lica.

Oglašavajući optuženog D. krivim pod tačkom 3c izreke pobijane presude, prvostepeni sud je pogrešno primijenio materijalni zakon, jer je zakonski i podzakonski okvir u kome se kretao optuženi D. u vrijeme donošenja rješenja kojim se odobrava gradnja – nadziđivanje, obavezivao optuženog, da oslobodi investitore od naknade za pogodnost – rentu.

Na osnovu Izvještaja Komisije Vlade B. D. BiH, koji je usvojila Prelazna Skupština B. D. BiH, te nalaza i mišljenja vještaka D. C., proizilazi da su investitori uložili više sredstava u poboljšanje izgleda zgrada i poboljšanje uslova stanovanja u zgradama koje se nadziđuju, nego što bi iznosila vrijednost koju su eventualno trebali uplatiti na ime rente i uređenja zemljišta. Prema tome proizilazi da investitori nisu ostvarili imovinsku korist, već naprotiv uložili su više

nego što bi trebali uplatiti. Kako investitorima nije pribavljena imovinska korist, a niti je kome pričinjena šteta, to se ne može govoriti o postojanju bića krivičnog djela – Zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja, koje se stavlja na teret optuženom I. D.

Analizom psihičkog odnosa optuženog I. D. prema djelu za koje je oglašen krivim, prvostepeni sud je po ocjeni branioca M. trebao utvrditi da li je optuženi imao svijest i volju da se ostvari posljedica, odnosno da li je imao namjeru da pričini imovinsku korist za oko 80 investitora. Obzirom na heterogen sastav i veliki broj investitora postavlja se pitanje otkuda optuženom tako jaka volja i namjera da svima pribavi imovinsku korist i to tako što će prekoračiti svoj službeni položaj.

I optužba i prvostepena presuda polaze od prezumpcije vinosti kod optuženog D., tako da sud u obrazloženju presude i ne obrazlaže postojanje umišljaja kod optuženog.

Branilac M. smatra da utvrđene činjenice ukazuju da optuženi D. nije umišljajno djelovao prilikom izdavanja spornih akta, tako da nije ni krivično odgovoran za radnje za koje se optužnicom tereti.

Branilac optuženog M. B., advokat E. S. u obrazloženju žalbe navodi da je sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka (branilac ne precizira koju) time što je dao razloge o odlučnim činjenicama koji su nejasni i u jednom dijelu potpuno protivriječni.

Sud polazi od generalnog stava da su svi optuženi, za koje je u toku postupka utvrđeno da su preduzimali određene radnje potpisivanjem pravnih akata u upravnom postupku, zloupotrijebili svoj položaj u namjeri da drugom pribave imovinsku korist. Sud pri tom ne pravi razliku između optuženih koji su od njih bili neposredni izvršioци pri donošenju inkriminisajućih akata, te kada je koji od njih i po kom osnovu došao u situaciju da potpiše takav akt, je li do momenta preduzimanja inkriminirajuće radnje već bio stvoren generalni stav kod referenata i šefova da se nadziđivanje obavlja po sistemu koji je započeo početkom 1999. godine. U tom kontekstu u izreci presude, pod tačkom b) stoji da je optuženi B. preduzimao radnje u vezi donošenja rješenja o odobrenju nadziđivanja u 2001. i 2002. godini, da bi u obrazloženju presude, na str. 50. stajalo da se radnje optuženog B. sve odnose na 2001. godinu, a što i jeste u stvarnosti, pa branilac prihvata da se navođenje i 2002. godine u izreci presude može podvesti pod pojam tehničke greške.

Branilac S. dalje navodi, da sud na strani 34. obrazloženja presude, obrazlaže radnje izvršenja optužene T. P., odnosno nepravilnosti njenih postupaka, pa se potom na strani 36. obrazloženja presude poziva na te razloge te ih vezuje za optuženog B., a što je po ocjeni branioca S. neprihvatljivo. To iz razloga što je u vrijeme kada je optuženi B. potpisivao sporna rješenja postojao drugačiji pravni okvir koji je određivao njegov položaj nego u vrijeme kada su radnje preduzeli optuženi T. P., S. K. i dr.

U vrijeme kada je optuženi B. poduzimao radnje i potpisivao sporna rješenja bila je na snazi Instrukcija Gradonačelnika koju je B. morao izvršiti, zatim je tu bio i Nalog Skupštine B. D. da se svim investitorima koji su dobili urbanističku saglasnost izdaju odobrenja za građenje (Skupštinska odluka od 11. i 18. jula 2000. godine).

Sud na 40. strani obrazloženja presude iznosi razloge zašto nije prihvatio izjave svjedoka A. G. i G. P., navodeći između ostalog da su ti svjedoci zainteresovani za okončanje krivičnog postupka u korist optuženih koji su svjedocima ujedno bili i pretpostavljeni.

Branilac S. navodi da se navedeni razlozi ne mogu prihvatiti u odnosu na njegovog branjenika M. B. koji navedenim svjedocima nije bio pretpostavljeni i koji od oktobra 2003. godine više nije ni uposlenik u Odjeljenju za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj.

Razlozi suda kojima obrazlaže umišljaj optuženog M. B. su protivrječni. Svjedokinja G. P. je prilikom ispitivanja, a nakon pozivanja od strane odbrane, iznijela da ju je optuženi B. prije potpisivanja za svaki predmet pitao "je li sve u redu, je li ona kao referent koja je obrađivala predmet stoji iza istog, je li na zakonu zasnovano rješenje?" I pored tih činjenica sud je postupanje optuženog B. okarakterisao kao "temeljito i kontinuirano postupanje pri izvršenju djela koje mu se stavlja na teret. Sud zanemaruje činjenice da optuženi B. nije pravnik već ekonomista koji nema veze sa upravnim postupkom, da je isti po radnim zadacima bio u sasvim drugoj oblasti (Pododjeljenje za privredni razvoj) koja nije ni malo vezana za upravni postupak, da je radnje poduzimao samo zato što je šef I. D. odsutan. Sud nije uzeo u obzir izjavu optuženog I. D. koja je data u toku predkrivičnog postupka, a koga je optuženi B. pitao smije li potpisati ono što su referenti obradili, na što je D. dao potvrđan odgovor, odnosno od istog je dobio naređenje da potpiše, tako da se imajući pomenuto u vidu postavlja pitanje ima li u radnjama optuženog B. umišljaja.

Branilac S. navodi da prvostepeni sud nije imao ni jednog razloga da ne pokloni vjeru iskazu svjedoka G. P., koji svjedok je sa stanovišta optuženog B. krunski svjedok odbrane.

Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na optuženog M. B. se po ocjeni branioca S. ogleda u tome što sud nije ocjenjivao kakvog su pravnog značaja u vezi sa postupanjem optuženog B. imale Odluke Skupštine B. D. BiH, te akti Gradonačelnika, kao nosioca izvršne vlasti, odnosno kakav su značaj imale na umišljaj optuženog.

Povredu krivičnog zakona, branilac S. vidi u činjenici da je optuženi B. imao pravni okvir za svoje postupanje u odlukama Skupštine i aktima Gradonačelnika, a što je negacija protivpravnog postupanja i ukazuje na nepostojanje jednog od opštih elemenata krivičnog djela.

Dalje branilac S. u žalbi ukazuje da je kao i u slučaju optuženog K. bilo mjesta primjeni blažeg krivičnog zakona, odnosno Krivičnog zakonika RS, i u odnosu na optuženog B. U konkretnom slučaju radi se o produženom krivičnom djelu zloupotrebe položaja ili ovlašćenja, a prvu od krivično pravnih radnji koje ulaze u konstrukciju produženog krivičnog djela je optuženi B. preduzeo 28.03.2001. godine, tj. kada je na snazi i u primjeni bio Krivični zakonik RS, koji je blaži od Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH. Krivični zakon Brčko Distrikta BiH je počeo da se primjenjuje od 01.04.2000. godine. Trebalo je početi od prve radnje kao vremena izvršenja krivičnog djela i radnje optuženog B. okvalifikovati po odredbama Krivičnog zakonika RS, koji je po optuženog povoljniji od pomenutog Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH.

U prigovoru na odluku o kazni branilac S. ističe da se s obzirom na osobito olakšavajuće okolnosti utvrđene na strani optuženog B., a zbog nepostojanja

otežavajućih okolnosti na strani istog svrha kažnjavanja mogla postići uslovnom osudom ili manjom novčanom kaznom.

Branilac optužene O. D., advokat B. J., obrazlažući žalbu navodi da je izreka prvostepene presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima presude. Pojašnjavajući takvu tvrdnju ističe da je optužena O. D. oglašena krivom za krivično djelo iz člana 371. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH, a sud na strani 51. pasus 2. obrazloženja presude nalazi da je notorna činjenica da je došlo do uvećanja stambenog fonda za veliki broj stanova (oko 550) da je zaštićena imovina koja je usljed ratnih dejstava dotrajala i u lošem stanju, da je nadogradnjom veliki broj investitora riješio stambeno pitanje svojih radnika, iz čega proizilazi zaključak da radnje optužene O. D., kao i ostalih optuženih nisu protivpravne, pa ako nema protivpravnosti onda nema ni krivičnog djela, jer je protivpravnost opšti elemenat bića svakog krivičnog djela. Time je prvostepeni sud izreku pobijane presude učinio protivrječnom razlozima presude, a razlozi presude su potpuno nejasni i u znatnoj mjeri protivrječni.

Izreka pobijane presude u činjeničnom opisu ne sadrži sve elemente krivičnog djela za koje se O. D. oglašava krivom, odnosno ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi umišljajno postupanje optužene i namjera da se drugom pribavi imovinska korist, a što je obavezno da sadrži u smislu odredbi člana 285. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, tako da je iz tog razloga izreka presude nerazumljiva.

Izreka presude ne sadrži činjenice i okolnosti koje se odnose na pribavljenu imovinsku korist. Nije bilo dovoljno u izreci presude naznačiti samo ukupni iznos postignute imovinske koristi za sve investitore, nego naznačiti iznos koristi koju je ostvario svaki pojedini investitor. To je bilo potrebno iz razloga što se kod produženog krivičnog djela pravna kvalifikacija određuje prema najtežoj radnji koja ulazi u sastav produženog krivičnog djela a ne zbirom iznosa imovinske koristi ostvarene pojedinim radnjama iz produženog krivičnog djela.

Kako se pravna ocjena djela vrši isključivo na osnovu činjenica i okolnosti sadržanih u izreci presude, onda je nerazumljivo na koji način je prvostepeni sud utvrdio da se u radnjama optužene O. D. stiču elementi krivičnog djela iz člana 371. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH.

Prvostepena presuda nema razloga o obliku vinosti, kao odlučnoj činjenici. Kako je za konkretno krivično djelo postojanje direktnog umišljaja i namjera za pribavljanje protivpravne imovinske koristi bitan elemenat predmetnog krivičnog djela za koje je O. D. oglašena krivom, prvostepeni sud je bio dužan da u skladu sa članom 290. stav 7. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH da u razlozima presude iznese razloge o toj odlučnoj činjenici. Kako te razloge sud nije dao time je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH.

Izreka presude u pogledu odluke o kazni je kontradiktorna razlozima presude. Izrekom presude optužena O. D. je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca (isto kao i optuženi M. B.) dok je ostale optužene sud osudio na novčane kazne. U sistemu krivičnih kazni novčana kazna je svakako blaža od kazne zatvora. Međutim, prema razlozima presude (strana 51, pasus 2.) sud nalazi da su drugi optuženi najodgovorniji u cjelokupnom postupku, što bi značilo da je optužena O. D. manje odgovorna u odnosu na ostale optužene, a poznato je da stepen krivične odgovornosti utiče na vrstu i visinu kazne.

Dalje branilac B. J. prigovara da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi rezultat nepravilne ocjene dokaza od strane prvostepenog suda koji su izvedeni u postupku pred tim sudom.

Činjenične tvrdnje tužioca nisu dokazane izvan svake razumne sumnje, a činjenični zaključci suda su rezultat proizvoljnog zaključivanja. Pravno je neodrživa činjenica da je optužena O. D. postupala u funkciji organa koji donosi rješenja u upravnom postupku. Nijedno fizičko lice pa ni optužena po Zakonu o upravnom postupku Brčko Distrikta BiH ne može biti donosilac upravnog akta već to može biti samo nadležni organ uprave, u konkretnom slučaju Odjeljenje za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj. Nije tačno činjenično utvrđenje da je optužena "izdala" predmetna rješenja (nerazumljiv pojam jer ga ne poznaje ZUP). Optužena jeste potpisala sva rješenja, i to u odsutnosti šefa Odjeljenja I. D. i po njegovom ovlaštenju, a što je potvrdio I. D. Za donošenje rješenja je bilo nadležno Odjeljenje za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj, koja prema članu 196. ZUP-a i člana 11. Zakona o izvršnoj vlasti Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 2/00) potpisuje šef Odjeljenja. Optužena je postupala samo u okviru datog joj ovlaštenja pa se ne može govoriti o iskorištavanju službenog položaja, kako to nalazi prvostepeni sud. Optužena nije ni mogla iskoristiti svoj službeni položaj jer u okviru njenog službenog položaja – Šef Pododjeljenja nije ni bilo u nadležnosti donošenja i potpisivanja predmetnih rješenja.

Pogrešan je zaključak prvostepenog suda da je optužena svjesno propustila da u rješenju odredi obavezu plaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta.

Optužena je samo za šefa Odjeljenja, po njegovom ovlaštenju potpisivala unaprijed pripremljeni nacrt rješenja, koja su se zasnivala na odlukama Vlade i Skupštine B. D. BiH te je prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji bila dužna da obezbjedi sprovođenje akata Vlade i Skupštine B. D. BiH, tako da nije tačno da se radi o svjesnom propuštanju u namjeri da se nekome pribavi protivpravna imovinska korist već se radi o obaveznom sprovođenju Vladinih i Skupštinskih odluka. I prvostepeni sud prihvata u obrazloženju presude da je Odluka Izvršnog odbora Opštine B. iz 1999. godine poslužila kao osnova u svim kasnijim aktivnostima oko nadziđivanja, a posebno u pogledu urbanističkih saglasnosti te kasnije građevinskih dozvola za nadziđivanje stanova.

Kada su u pitanju radnje opisane pod tačkom 5 b) izreke pobijane presude, branilac J. ističe da ne stoji zaključak suda da je optužena O. D. postupala s umišljajem i u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi. Kako nema umišljaja i namjere to nema ni krivične odgovornosti optužene.

U svih 11 slučajeva optužena je po odobrenju samo potpisala u odsutnosti šefa Odjeljenja nacрте obrađenih rješenja na osnovu priloženih dokaza o ispunjavanju uslova za nadziđivanje među kojima se nalazila i pismena saglasnost za oslobađanje plaćanja rente, koju je davao šef Odjeljenja za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj i potvrde da je regulisano pitanje plaćanja naknade za rentu izdate od JP za izgradnju. Kako je obrađenu dokumentaciju pratila pismena saglasnost, odnosno pismene potvrde, onda optužena D. nije znala niti je mogla imati pravilnu predstavu o stvarnim okolnostima u vezi plaćanja rente, tako da se njeno ukupno postupanje može ocijeniti kao postupanje u neotklonljivoj stvarnoj zabludi koja isključuje ne samo umišljaj nego i nehat, te stoga nema ni krivične odgovornosti optužene.

Prigovarajući da je prvostepeni sud donošenjem pobijane presude povrijedio krivični zakon na štetu optužene O. D., branilac J. ističe da izvedenim dokazima utvrđene činjenice navode na logičan zaključak da djelo za koje je optužena O. D. oglašena krivom nije krivično djelo jer nema bitnih elemenata krivičnog djela iz člana 371. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH, te je sud bio u obavezi da na osnovu člana 284. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH, optuženu oslobodi od optužbe ili da zbog postupanja optužene u neotklonljivoj stvarnoj zabludi istu oslobodi od optužbe na osnovu člana 284. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH.

Prigovarajući na odluku o kazni koju je prvostepeni sud izrekao optuženoj O. D., branilac J. navodi da je optuženoj izrečena isuviše stroga kazna. Izrečena kazna zatvora optuženoj u trajanju od 3 mjeseca, navodi na zaključak da prvostepeni sud nije dovoljno cijenio utvrđene olakšavajuće okolnosti na strani optužene, odnosno nije im dao potreban značaj, a osim toga je propustio da cijeni okolnosti koje su vezane za ličnost optužene a koje svakako utiču na izbor vrste i visine krivične sankcije. Te okolnosti se odnose na činjenice da je optužena, kao neudata, jedini hranilac porodice koju čine njen otac i majka, a otac je invalid bez jedne noge i boluje od teške bolesti diabetis, operisan prošle godine dva puta, slabovid, ima malu penziju, dok je majka domaćica, težak srčani bolesnik i ista je nedavno operisana, o čemu postoji uredna ljeakarska dokumentacija. O istima jedino brine optužena koja nema nikakve nepokretne imovine, a od pokretne samo lične stvari, dok od prihoda ima jedino platu koju prima po osnovu radnog odnosa.

Prvostepeni sud je cijenio kod svih optuženih stepen krivične odgovornosti, pa iako je neke od optuženih smatrao najodgovornijim u cjelokupnom postupku, istim je izrekao novčanu kaznu koja je u sistemu krivičnih sankcija svakako blaža od kazne zatvora, dok je optuženoj O. D., koju sud smatra manje odgovornom od ostalih optuženih, izrekao strožiju kaznu – kaznu zatvora.

S obzirom na sve pomenuto, iznijete okolnosti po ocjeni branioca Jamine, opravdavaju izricanje uslovne osude optuženoj O. D., kojom bi se mogla ostvariti svrha kažnjavanja.

Na javnoj sjednici vijeća ovog suda održanoj 23.12.2004. godine Javno tužilaštvo, i branioci optuženih su ostali pri navodima i prijedlogu iz pismeno izjavljenih žalbi, a optuženi su se pridružili žalbama svojih branilaca, a isto tako su pri onim žalbama koje su lično izjavili ostali optuženi D. J. i T. P., te su na sjednici vijeća dati i odgovori na žalbu.

Ovaj sud je u smislu člana 306. ZKP-a BD BiH ispitao prvostepenu presudu u granicama žalbenih prigovora podnosilaca žalbe, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Razmatrajući žalbene prigovore Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, ovaj sud je ocijenio da nije opravdan prigovor navedenog žaliooca da je iz razloga koje opisuje u žalbi, izreka pobijane presude protivriječna njenim razlozima te da je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH.

Pravilno sud u izreci pobijane presude utvrđuje da su radnjama optuženih ostvarena sva bitna obilježja krivičnih djela zlouptrbe službenog položaja ili ovlašćenja, odnosno da je radnjama optuženih drugom (konkretno investitorima kod nadziđivanja) pribavljena imovinska korist. Za takvo utvrđenje prvostepeni sud u obrazloženju presude daje jasne, potpune i logički prihvatljive razloge koji su u skladu sa činjenicama navedenim u izreci presude. Prema tome, razlozi pobijane presude nisu u suprotnosti sa izrekom presude. Međutim, kada obrazlaže krivičnu sankciju izrečenu optuženim, opravdano prvostepeni sud zaključuje da je akcija nadziđivanja stambenih zgrada u društvenoj svojini u kojoj su učešće imali i optuženi, imala svojih pozitivnih strana, jer je zaštićen od daljeg propadanja postojeći stambeni fond u B. D. Po ocjeni ovog suda navođenjem pomenutih činjenica pri obrazlaganju krivične sankcije izrečene optuženim ni u kom slučaju se ne podržava teza odbrane da krivičnopравnim radnjama za koje se terete optuženi nije pribavljena imovinska korist investitorima te da nije za Distrikt nastupila šteta, a niti se podržava teza odbrane da nije postojala namjera kod optuženih pri izvršenju krivičnopравnih radnji da investitorima pribave imovinsku korist. Stoga se ne može prihvatiti prigovor Javnog tužilaštva da se navođenjem pomenutih činjenica od strane suda pri obrazlaganju krivične sankcije optuženim podržava teza odbrane.

Kako su optuženi omogućili investitorima da ne plate rentu, odnosno naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, nesumnjivo su im na taj način protivpravno pribavili imovinsku korist, te su time nesumnjivo za iznos rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, koje investitori nisu platili, oštetili B. D. Određeni pozitivni rezultati koje je imala akcija u vezi sa nadziđivanjem ni u kom slučaju ne isključuju postojanje krivičnih djela zlouptrbe službenog položaja ili ovlašćenja u radnjama optuženih, niti isključuju njihovu krivičnu odgovornost zbog toga što su kao službena lica, zlouptrebom službenog položaja omogućili investitorima pribavljanje imovinske koristi koja odgovara visini neplaćenog iznosa rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, koje investitori nisu platili B. D., tako da je zbog ne naplaćenog iznosa rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta B. D. pretrpio štetu.

Zbog svega navedenog, kako su razlozi pobijane presude u skladu s njenom izrekom, ovaj sud nije uvažio žalbeni prigovor Javnog tužilaštva kojim tvrdi suprotno, pa shodno tome ni prigovor da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se Tužilaštvo u žalbi poziva.

Nije opravdan ni žalbeni prigovor Javnog tužilaštva da je iz razloga koje Tužilaštvo opisuje u žalbi, činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno i nepotpuno utvrđeno od strane prvostepenog suda.

Prvostepeni sud pravilno utvrđuje sve odlučne činjenice koje su bile od značaja pri odabiru vrste i visine krivične sankcije koju će izreći optuženim. Opravdano navedeni sud utvrđuje da su optuženi bili veoma kooperativni i da su se korektno ponašali tokom cjelokupnog trajanja krivičnog postupka protiv njih i za takvo utvrđenje navedeni sud daje valjane razloge, pa ispravno navedeno ponašanje optuženih tokom krivičnog postupka istim cijeni kao olakšavajuću okolnost. Stoga se ne može prihvatiti osnovanom tvrdnja Tužilaštva iznijeta u

žalbi da je prvostepeni sud prilikom odlučivanja o vrsti krivične sankcije koju će izreći optuženim, veći broj utvrđenih okolnosti prihvatio kao olakšavajuće za optužene, iako po ocjeni Tužilaštva iste nisu mogle biti tretirane kao takve.

Također nije opravdan prigovor da je sud nepotpuno utvrdio činjenično stanje vezano za osuđivanost, ili neosuđivanost optuženih. Sud je pravilno utvrdio na osnovu izjava optuženih, i to optuženog D. J. da je isti do sada osuđivan, a na osnovu izjava ostalih optuženih da oni nisu do sada osuđivani. Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH, ukoliko je eventualno raspolagalo dokazima da je još neko od optuženih, osim D. J., ranije osuđivan, imalo je mogućnost da prvostepenom sudu na glavnom pretresu predoči dokaz u vezi te činjenice. Prema tome, prvostepeni sud je na osnovu raspoloživih dokaza pravilno i potpuno utvrdio činjenice koje se tiču osuđivanosti ili neosuđivanosti optuženih.

Neprihvatljiv je i prigovor Javnog tužilaštva da je prvostepeni sud povrijedio krivični zakon time što je primijenio zakon koji se nije mogao primijeniti, i to konkretno što je primijenio odredbe člana 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, na osnovu kojih je optuženim D. J., T. P., S. K. i I. D. izrekao blažu vrstu kazne od zatvorske, tj. istim izrekao novčane kazne, premda za takvo ublažavanje i primjenu navedenih odredbi Krivičnog zakonika RS, po ocjeni Tužilaštva, nije postojao ni činjenični ni pravni osnov.

Po ocjeni ovog suda tvrdnja Tužilaštva da nije postojao činjenični osnov za primjenu pomenutih odredbi Krivičnog zakonika RS, koje se odnose na ublažavanje kazne, predstavlja ustvari prigovor na pogrešno utvrđeno činjenično stanje, i taj prigovor nije opravdan. Sve olakšavajuće okolnosti koje je prvostepeni sud pravilno utvrdio na strani svakog od optuženih, zbog njihove brojnosti i značaja u njihovom skupnom dejstvu imaju karakter osobito olakšavajuće okolnosti za svakog od optuženih, pa je pravilno prvostepeni sud primijenio krivični zakon, kada je zbog osobito olakšavajućih okolnosti utvrđenih na strani optuženih D. J., T. P., S. K. i I. D., primijenio odredbe člana 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, koje se odnose na ublažavanje kazne te kada je navedenim optuženim umjesto kazne zatvora propisane za krivično djelo za koje su oglašeni krivim, izrekao blažu vrstu kazne, tj. novčanu kaznu. Zbog navedenog, nije opravdan žalbeni prigovor Javnog tužilaštva da je pobijanom presudom, iz razloga koje Tužilaštvo navodi u žalbi, povrijeđen krivični zakon, pa takav prigovor ovaj sud nije uvažio.

Nije opravdan ni prigovor Javnog tužilaštva na kaznu koju je prvostepeni sud pobijanom presudom izrekao optuženim: D. J., T. P., S. K., I. D. i O. D.

Po ocjeni ovog suda, nijednoj od olakšavajućih okolnosti utvrđenih na strani pomenutih petoro optuženih, prvostepeni sud nije dao pretjerano veliki značaj, nego je svakoj od utvrđenih olakšavajućih okolnosti dao onaj značaj koji te okolnosti zaslužuju. Stoga je suprotna tvrdnja žalioaca neopravdana.

Prvostepeni sud je pri odabiru vrste i visine kazne imao u vidu da se kod pomenutih petoro optuženih radi o produženom krivičnom djelu, te je imao u vidu i iznos imovinske koristi koja je izvršenim krivičnim djelom pribavljena drugom, a uzeo je u obzir i utvrđenu činjenicu da je optuženi D. J. ranije jedanput

osuđivan. Navedene činjenice su došle do punog izražaja prilikom odmjeravanja visine novčanih kazni optuženom D. J., T. P., S. K. i I. D.

Stoga ovaj sud cijeni da je s obzirom na konkretnu težinu učinjenih krivičnih djela, okolnosti pod kojima su počinjena, te stepen krivične odgovornosti počinitelaca, prvostepeni sud izvršio pravilan izbor krivične sankcije po vrsti i mjeri, kada je optuženog D. J. osudio na novčanu kaznu u iznosu od 12.000,00 KM, T. P. u iznosu od 15.000,00 KM, S. K. u iznosu od 20.000,00 KM i I. D. u iznosu od 20.000,00 KM. Izrečene novčane kazne su po ocjeni ovog suda dovoljne da se postigne potrebna krivično pravna zaštita te svrha kažnjavanja propisana u članu 31. Krivičnog zakonika RS, a i samo vođenje krivičnog postupka protiv optuženih će po ocjeni ovog suda nesumnjivo uticati na optužene da ubuduće ne čine krivična djela.

Što se tiče žalbenog prigovora na odluku o kazni u odnosu na optuženu O. D., taj prigovor Tužilaštva je također neosnovan, a ovaj sud je djelimično uvažavajući žalbu branioca optužene O. D. izmijenio pravnu kvalifikaciju krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivim, te je preinačio i odluku o kazni u odnosu na ovu optuženu tako da joj je uz primjenu odredbi o ublažavanju kazne, umjesto zatvorske kazne izrekao novčanu kaznu, a o čemu će biti više riječi u ovoj presudi prilikom obrazlaganja djelimičnog prihvatanja žalbe branioca optužene O. D.

Kako su svi žalbeni prigovori Javnog tužilaštva neopravdani to ih ovaj sud nije uvažio, pa je žalbu Tužilaštva odbio kao neosnovanu.

Optuženi D. J. i njegov branilac M. S., kao zakonski osnov za pobijanje prvostepene presude navode od strane prvostepenog suda učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka. Međutim, isti u žalbi ne konkretizuju koju od onih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka propisanih u članu 297. ZKP-a BD BiH je donošenjem pobijane presude učinio prvostepeni sud. Optuženi ne navodi činjenice na osnovu kojih bi ovaj sud mogao zaključiti da je učinjena neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, dok iz razloga koje branilac S. opisuje u žalbi nije učinjena nijedna od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka propisanih u članu 297. ZKP-a BD BiH. Zbog toga nije uvažen žalbeni prigovor optuženog J. i njegovog branioca S. kojim tvrde da je neka od bitnih povreda procesnog zakona učinjena.

Prigovor optuženog J. i njegovog branioca S. da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi je takođe neosnovan.

Optuženi ne spori da je u kritičnom periodu koji je naveden pod tačkom 1.a) izreke pobijane presude, obavljajući dužnost direktora JP Zavod ... B. (u daljem tekstu Zavod) u postupku izdavanja odobrenja za građenje izdao 84 potvrde da su investitori u svakom pojedinom slučaju regulisali plaćanje rente. Optuženi je znao da investitori nisu platili rentu, a isto tako je znao da nije bilo osnova da se na osnovu zakona ili propisa donijetog na osnovu zakona investitori oslobode od obaveze plaćanja rente, pa je i pored te činjenice izdao navedene potvrde kao dokaz da su investitori regulisali plaćanje rente. Neprihvatljiva je tvrdnja optuženog iznijeta u žalbi da djelatnosti Zavoda ... B., gdje je on obavljao dužnost direktora, nemaju nikakve veze sa radnjama vezanim za obračun i naplatu rente. Zavod je u praksi naplaćivao rentu kod nadziđivanja, a što je u

skladu sa odredbama Odluke o građevinskom zemljištu koju je donijela Skupština opštine B. 26.12.1996. godine te odredbama Odluke o osnivanju Javnog preduzeća Zavod ... B. koju je donijela Skupština opštine B. na Sjednici održanoj 09.04.1996. godine, kao i odredbama Statuta Javnog preduzeća Zavod ... u B. koji je donijet 1996. godine. U praksi je funkcionisalo da je Zavod ... B. obračunavao i naplaćivao rentu kod nadziđivanja zgrada i pretvaranja zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini. Da je bilo u nadležnosti Zavoda da obračunava i naplaćuje rentu kod nadziđivanja zgrada u društvenoj svojini pokazuju primjeri postupanja tog Zavoda u dva slučaja gdje su Zavod, odnosno njegov direktor J. donijeli rješenje u vezi nadziđivanja zgrada u društvenoj svojini, kojim je investitoru Opštoj bolnici ... u B. obračunata i naplaćena renta kod nadziđivanja. Pri donošenju tih rješenja koje je potpisao direktor J. isti se pozvao na odredbe člana 35. Odluke o građevinskom zemljištu, iz čega proizilazi da je u praksi kao nadležan, Zavod obračunavao i naplaćivao rentu kod nadziđivanja, te da su optuženom J. bili dobro poznati pozitivni propisi koji regulišu pitanje obračuna i naplate rente.

Neprihvatljiv je stav optuženog J. da pismeno Sekretarijata za javne poslove Opštine B. naslovljeno kao "molba" za oslobađanje od plaćanja rente kod nadogradnje i upućeno Zavodu, ne treba shvatiti kao molbu nego kao uputstvo organa uprave koji je hijerarhijski iznad institucije Zavoda za izgradnju, i koji vrši nadzor nad radom Zavoda. Bez značaja je i činjenica koju optuženi ističe u žalbi, a to je da je sekretar navedenog organa uprave posvjedočio da je pomenuto pismo imalo značaj uputstva i da Zavod nije mogao postupiti drugačije nego što je postupao u konkretnim slučajevima.

Također je neprihvatljiva tvrdnja branioca optuženog advokata S. da sud nije dobro ocijenio poziciju OJDP Zavod ... B. u hijerarhiji opštinskog upravnog sistema, te da je njegov branjenik – optuženi J. obavljao povjereni posao po Uputstvu organa uprave i da se pismeno koje je organ dostavljao Zavodu ..., bez obzira na to da li se zvalo saglasnost, molba, zahtjev, po prirodi ne može drugačije tumačiti nego kao Uputstvo organa uprave za postupanje u konkretnoj stvari a čemu u prilog ide izjava svjedoka M. P. i S. N..

Po ocjeni ovog suda pismena koja je Sekretarijat za javne poslove Opštine B. prosljeđivao Zavodu ... B., a koje je bilo naslovljeno ili kao molba ili kao saglasnost za oslobađanje od plaćanja rente kod nadziđivanja, ni formalno a ni po svojoj prirodi nije bilo Uputstvo koje donosi organ uprave. Po odredbama Zakona o državnoj upravi RS, koji je važio u kritično vrijeme, Uputstva donose organi državne uprave kada su na to zakonom ovlašteni, i takvi pravni akti se objavljuju u službenom listu. Uputstvom se propisuje način rada i vršenja poslova organa državne uprave, kao i preduzeća, ustanova i drugih organizacija kada vrše povjerene poslove državne uprave u izvršavanju pojedinih odredaba zakona i drugih propisa.

Iz navedenog proizilazi da Uputstvo predstavlja opšti pravni akt koji mora biti objavljen u službenom glasniku. U konkretnom slučaju pismena koja je Sekretarijat za javne poslove B., kod rješavanja svakog pojedinačnog predmeta, vezano za plaćanje rente kod nadziđivanja dostavljao Zavodu ... B., naslovljena kao molba ili saglasnost, nemaju karakter opšteg akta, niti su objavljavani u Službenom glasniku, te ni u kom slučaju ni formalno a ni po svom karakteru ne predstavljaju Uputstvo. Takva pismena koja su imala naziv molbe, odnosno

saglasnosti nisu mogla obavezivati Zavod odnosno optuženog J., a pogotovo ga nisu mogla obavezati na protivzakonito postupanje. Navedena pismena nemaju nikakav pravni značaj i ista niti isključuju niti umanjuju krivičnu odgovornost optuženog J. vezano za krivično pravne radnje koje je počinio.

Bez značaja je prigovor branioca optuženog J., da je u vrijeme kada je optuženi izdavao potvrde za koje se okrivljuje, postojalo drugačije pravno ozračje, nego u vrijeme kada je Zavod ... B., odnosno optuženi donio dva rješenja kojim je obračunao i naplatio rentu kod nadziđivanja na zgradama u društvenoj svojini, investitoru Opšta bolnica ... u B. I u jedno i u drugo vrijeme je bio na snazi Zakon o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini ("Službeni list SR BiH", broj 32/87), čijim odredbama je imperativno propisana obaveza obračuna i naplate rente kod nadziđivanja, a isto tako je bila i na snazi Odluka o građevinskom zemljištu donijeta od Skupštine opštine B. donijeta 26.12.1996. godine. Postojanje Odluke Izvršnog odbora Opštine B. od 22.07. 1999. godine, o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja na zgradama, ne daje pravo nekom organu uprave ili instituciji da može osloboditi investitore od obaveze plaćanja rente kod nadziđivanja, a navedena Odluka Izvršnog odbora Opštine B. nije ni mogla propisati oslobađanje investitora od obaveze plaćanja rente kod nadziđivanja, jer bi to bilo u suprotnosti sa Zakonom o nadziđivanju. Prema tome, navedena Odluka Izvršnog odbora Opštine B. nije relevantna pri utvrđenju da li je optuženi počinio predmetno krivično djelo za koje se optužuje i da li je za isto krivično odgovoran.

Također su neprihvatljivi prigovori optuženog i njegovog branioca da nije dokazano postojanje bića krivičnog djela za koje se optuženi J. tereti optužnicom, odnosno da nije dokazano postojanje namjere optuženog da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, a niti dokazano da je optuženi omogućio drugom sticanje protivpravne imovinske koristi. Takav prigovor je neprihvatljiv iz razloga jer je optuženi potpisao i izdao 84 potvrde kojima je potvrđeno da je regulisano plaćanje naknade za rentu, iako je znao da renta od strane investitora nije plaćena, i da niko ne može biti oslobođen od plaćanja rente. Prema tome, optuženi je znao da izdavanjem navedenih potvrda omogućava da se investitori, protivzakonito oslobode od obaveze plaćanja rente, i on je bio svjestan da za iznos rente protivpravno pribavlja imovinsku korist investitorima. Činjenice ukazuju na to da je isti bio svjestan i htjeo je da na navedeni način zloupotrebljavajući svoj službeni položaj investitorima pribavi protivpravnu imovinsku korist, tako da se u svemu tome sastoji njegovo umišljajno postupanje pri izvršenju krivičnog djela, odnosno sastoji njegova namjera da drugome (konkretno investitorima) pribavi imovinsku korist.

Bez značaja je na odgovornost optuženog za učinjeno krivično djelo činjenica koju odbrana ističe u žalbi a to je da je vještačenjem obavljenim po vještacima odbrane, i to vještacima ekonomske i građevinske struke utvrđeno da je korisnost izvršenih ulaganja kod nadziđivanja stambenih zgrada, u pogledu poboljšanja uslova stanovanja, daleko veća od obračunatih naknada za korištenje zemljišta i rente.

Investitori su se obavezali nadležnom organu uprave, odnosno JDP prije dobivanja dozvole za nadziđivanje da će uložiti sredstva u obnovu zgrada pri nadziđivanju (preuzeli su obavezu da stave fasade na zgradama, pojačaju instalacije, da ispitaju stabilnost objekta prije nadziđivanja) jer je to bilo i u samom njihovom interesu. Tako npr. stavljanjem fasade na zgradu poslije

nadziđivanja dobija veću tržišnu vrijednost i sam stan investitora. Ulaganja koja su investitori imali u tom pravcu ne mogu se dovoditi ni u kakvu vezu sa obavezom investitora da plate rentu koju su u skladu sa zakonom bili dužni platiti, niti se ulaganja investitora u vezi poboljšanja uslova stanovanja u zgradama nad kojima se vršilo nadziđivanje, mogu kompenzirati sa iznosom rente koju su investitori po zakonu bili dužni platiti.

Prigovor optuženog J. i njegovog branioca na visinu novčane kazne koju je prvostepeni sud izrekao optuženom u pobijanoj presudi nije opravdan. Izrečena novčana kazna je srazmjerna konkretnoj težini učinjenog krivičnog djela i stepenu društvene opasnosti optuženog J., te stepenu njegove krivične odgovornosti i njegovom imovnom stanju te je u navedenoj mjeri koju je odredio prvostepeni sud neophodna da bi se postigla svrha kažnjavanja propisana u članu 31. Krivičnog zakonika RS.

Žalba branioca optuženih J. V. i T. P., advokata M. Z., (u daljem tekstu branilac optuženih) kao i žalba koju je lično izjavila optužena T. P., po ocjeni ovog suda nisu osnovane.

Kod tvrdnje iznijete u žalbi da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP-a BD BiH, zbog toga što je izreku presude učinio nerazumljivom i protivrječnom samoj sebi, branilac ne daje razloge zbog čega smatra da je izreka pobijane presude nerazumljiva i protivrječna samoj sebi. Po ocjeni ovog suda navedena tvrdnja nije osnovana pa takav prigovor ovaj sud nije uvažio.

Isto tako je neopravdan prigovor branioca da je izreka presude protivrječna njenim razlozima, te prigovor, kako branioca tako i optužene T. P. da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

U pogledu utvrđenja bitne činjenice da su optužene pri izvršenju krivičnog djela postupale sa direktnim umišljajem, odnosno da su postupale u namjeri da drugom (konkretno investitorima) pribave imovinsku korist, prvostepeni sud je dao potpune, jasne i logički prihvatljive razloge koje usvaja ovaj sud tako da je prigovor branioca kao i optužene T. P. kojim tvrde suprotno neopravdan.

Ne isključuje protivpravnost radnji optuženih a niti postojanje njihovog umišljaja pri izvršenju predmetnih krivičnih djela za koja se terete činjenica koju njihov branilac ističe u žalbi, a to je da je postojala Odluka Izvršnog odbora Opštine B. od 22.07.1999. godine o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja na zgradama, koja je kasnije podržana i od strane Skupštine opštine te Kancelarije OHR-a. Tom Odlukom Izvršnog odbora ili nekom od odluka SO B. ili OHR-a nisu investitori kod nadziđivanja zgrada u društvenoj svojini bili oslobođeni zakonske obaveze plaćanja rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta. Optužene su bile svjesne te činjenice, pa su i pored toga postupajući protivno zakonskim i drugim važećim propisima koje decidno navodi prvostepeni sud u presudi, kao službena lica, u namjeri da drugom pribave imovinsku korist (konkretno investitorima kod nadziđivanja), iskoristile svoj službeni položaj te su radnjama za koje su oglašene krivim izrekom pobijane presude, investitorima pribavile imovinsku korist koja prelazi iznos od 10.000 KM. Time su počinile krivična djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja za koja su i oglašene krivim.

Što se tiče Mišljenja oko primjene Uredbe o uslovima i načinu dodjele građevinskog zemljišta bez naknade, koje mišljenje je pismeno dao Ministar

Ministarstva za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, pod brojem: 01-719/2000 od 08.06.2000. godine, koje je dostavljeno opštinama Republike Srpske, pa među njima i Opštini B., na koje mišljenje se branilac u žalbi poziva, navedeno "mišljenje" po ocjeni ovog suda nema nikakvog značaja pri utvrđivanju da li su optužene počinile krivično djelo za koje se optužuju i da li su za isto krivično odgovorne. Optužene J. V. i T. P. su bile svjesne i znale su da je u kritično vrijeme, na području B. bio na snazi i obavezno je trebao da se primjenjuje Zakona o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini koji je normama imperativnog karaktera propisivao obavezu investitora da kod nadziđivanja plati rentu. Osim toga optužena T. je znala da je po tom zakonu bila obaveza investitora da plati naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta. Optužene su bile obavezne da se pridržavaju odredbi navedenog zakona pri donošenju akata obavljajući svoje službene dužnosti i bile su svjesne da je pomenuto Mišljenje Ministar Ministarstva za urbanizam RS suprotno imperativnim normama pomenutog Zakona te da se investitori ne mogu oslobodi od obaveze plaćanja rente, a optužena T. je znala da se ne mogu oslobodi od obaveze plaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta prilikom nadziđivanja. I pored te činjenice iste su protivno važećim zakonskim propisima, kao službena lica, u namjeri da investitorima pribave protivpravnu imovinsku korist, zloupotrijebile svoj službeni položaj, pa su na način i u iznosima koji je naveden u izreci prvostepene presude, investitorima pribavile protivpravnu imovinsku korist.

Za ocjenu dokaza, koje branilac optuženih navodi u žalbi, i to Izvještaja o radu Komisije za utvrđivanje visine rente sačinjenog 11.09.2003. godine, kao i za ocjenu nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke B. Đ., te finansijske struke D. C., prvostepeni sud je dao potpune jasne, logički prihvatljive razloge koje u cijelosti prihvata ovaj sud. Neprihvatljiv je prigovor branioca da je ocjena Izvještaja Vladine Komisije o utvrđivanju visine rente, koju je dao prvostepeni sud paušalna i proizvoljna, a isto tako je neopravdana tvrdnja navedenog branioca kao i optužene T. P. da prvostepeni sud nije obrazložio zašto ne prihvata nalaze i mišljenja vještaka građevinske struke B. Đ. i finansijske struke D. C. Nije opravdana ni tvrdnja istih da sud ne obrazlaže zbog čega je prihvatio pouzdanim nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke S. H. I.

Što se tiče ulaganja koja su imali investitori u vezi poboljšanja uslova stanovanja u zgradama koje su nadziđivane, a vrijednost tih ulaganja je utvrđivala pomenuta Komisija Vlade Brčko Distrikta BiH, te vještaci odbrane, i to građevinske struke B. Đ. i finansijske struke D. C., navedena ulaganja ne mogu se kompenzirati niti dovesti u vezu sa iznosom visine rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, koje su investitori po zakonu bili dužni platiti a niti su navedene činjenice od značaja pri utvrđenju da li su optužene J. V. i T. P. počinile krivično djelo za koje se optužuju i da li su za isto krivično odgovorne.

Ne stoje žalbeni prigovori branioca kao ni optužene T. P. da je činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno i nepotpuno utvrđeno. Prvostepeni sud je pravilno utvrdio kojih se propisa optužene nisu pridržavale, iako su bile dužne da ih se pridržavaju donoseći akte pri obavljanju službe, te je pravilno ocijenio

nalaze i mišljenja svih vještaka koji su obavili vještačenje u ovom krivičnom predmetu, iskaze saslušanih svjedoka, te podatke iz pismene dokumentacije koja je korištena kao dokaz u ovom krivičnom predmetu. Izvedene dokaze prvostepeni sud je analizirao, ocjenjivao kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi kao i u vezi sa iznijetom odbranom optuženih i za ocjenu izvedenih dokaza je dao potpune, jasne i logički prihvatljive razloge koje uvažava ovaj sud.

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je pravilno primijenio krivični zakon kada je ocijenivši da je optužena J. V., radnjama opisanim pod tačkom 1.b) izreke pobijane presude, počinila krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, a optužena T. P., radnjama opisanim pod tačkom 2.a) i b) izreke pobijane presude, počinila jedno produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, te kada je utvrdivši da su optužene i krivično odgovorne za navedena krivična djela, iste za ta djela oglasio krivim te im izrekao kazne u skladu sa zakonom.

Stoga ne stoji žalbeni prigovor branioca da djelo za koje se optužene J. V. i T. P. gone, po zakonu nije krivično djelo te da u radnjama optuženih nema umišljaja i da je sud donoseći pobijanu presudu povrijedio krivični zakon na štetu optuženih.

Prigovor optužene T. P. na visinu novčane kazne koju joj je izrekao prvostepeni sud pobijanom presudom u iznosu od 15.000 KM, nije opravdan.

Za krivično djelo za koje je optužena T. P. oglašena krivom, odredbama člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS je propisano kažnjavanje počinioca tog djela kaznom zatvora od jedne do osam godina. Prvostepeni sud je utvrđenim olakšavajućim okolnostima na strani optužene dao potreban značaj ocijenivši ih u njihovom skupnom dejstvu osobito olakšavajućom okolnošću koja je bila razlog da taj sud primjeni odredbe člana 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, a koje se odnose na ublažavanje kazne, tako da je optuženoj umjesto propisane kazne zatvora izrekao blažu vrstu kazne – novčanu kaznu. Pri odmjeravanju visine izrečene novčane kazne sud je opravdano uzeo u obzir konkretnu težinu učinjenog krivičnog djela koja se između ostalog mjeri i po broju krivičnopравnih radnji koje je počinila optužena a koje ulaze u sastav produženog krivičnog djela za koje je oglašena krivom. U konkretnom slučaju radi se o znatnom broju učinjenih krivičnopравnih radnji koje ulaze u sastav produženog krivičnog djela, a što se tiče okolnosti koje optužena ističe u žalbi kao olakšavajuće, a koje joj navodno prvostepeni sud nije cijenio pri odmjeravanju kazne, te okolnosti po ocjeni ovog suda nisu takvog značaja da bi u konkretnom slučaju opravdavale izricanje manje mjere novčane kazne od one koju je optuženoj T. P. izrekao prvostepeni sud, jer se sa manjom mjerom novčane kazne ne bi ostvarila svrha kažnjavanja propisana članom 31. Krivičnog zakonika RS.

S obzirom na sve naprijed iznijeto, žalbeni prigovori branioca optuženih J. V. i T. P., advokata M. Z., i žalbeni prigovori optužene T. P. nisu opravdani pa ih ovaj sud nije uvažio.

Branilac optuženog L. B., advokat M. S., (u daljem tekstu branilac optuženog), iako kao osnov za pobijanje prvostepene presude navodi učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka isti ne precizira koju od bitnih

povreda odredaba krivičnog postupka propisanih u članu 297. ZKP-a BD BiH je učinio prvostepeni sud niti u obrazloženju žalbe navodi činjenice na osnovu kojih bi se mogao izvesti zaključak da je neka od bitnih povreda krivičnog postupka učinjena. Zbog toga navedeni žalbeni prigovor ovaj sud nije uvažio.

Pravilno je prvostepeni sud ocjenjujući izvedene dokaze utvrdio da je optuženi L. B. počinio krivično pravne radnje opisane pod tačkom 7 izreke pobijane presude. Prigovor branioca S. da je prvostepeni sud u odnosu na optuženog L. B. pogrešno zaključio da je postojala obaveza naplate naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, iako u kritično vrijeme nije postojao Program za uređenje građevinskog zemljišta, nije opravdan. Članom 10. stav 1. Zakona o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini je propisana obaveza investitora da kod nadziđivanja pored rente plate i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta. Stavom 3. istog člana pomenutog zakona je propisano da se iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđuje rješenjem o urbanističkoj saglasnosti saglasno osnovama i mjerilima propisanim Odlukom Skupštine opštine donijetom u skladu sa članom 67. Zakona o građevinskom zemljištu. Ukoliko u konkretnom slučaju optuženi L. B., zbog nepostojanja Programa uređenja gradskog građevinskog zemljišta nije mogao na osnovu uobičajenih i poznatih mjerila, u rješenju o urbanističkoj saglasnosti za nadogradnju, utvrditi iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, on nije smio izdati rješenje o urbanističkoj saglasnosti, dok se za to ne stvore uslovi, odnosno dok se takav Program ne donese. Međutim, on je protivno navedenom zakonskom propisu zloupotrebjavajući svoj službeni položaj u namjeri da investitoru pribavi imovinsku korist, izdao rješenje o urbanističkoj saglasnosti za nadogradnju, u kom nije utvrdio iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, tako da je investitoru pribavio imovinsku korist u visini neuplaćene naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta u iznosu od 12.025,00 KM, koji je utvrđen provedenim dokazima. S obzirom na navedeno, neprihvatljiv je i prigovor branioca da od strane optuženog Bodiroke nije bilo nikakvog protivpravnog sticanja koristi za drugog.

Kako se kod nadziđivanja u rješenju o urbanističkoj saglasnosti utvrđuje iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, te kako se investitoru ne može izdati odobrenje za građenje niti se može izvršiti uknjižba prava za nadziđivanje u katastru odnosno u zemljišnoj knjizi dok investitor ne donese dokaz da je platio utvrđenu naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, onda se pokazuje neprihvatljivom tvrdnja branioca da se u praksi urbanistička saglasnost tretira samo kao "zeleno svjetlo", koja ne proizvodi nikakve obaveze za investitora.

Prigovor branioca da kod optuženog B. nije postojao umišljaj koji je neophodan element za postojanje predmetnog krivičnog djela za koje se optuženi tereti, te da je donošenjem pobijane presude prvostepeni sud povrijedio materijalni propis na štetu njegovog branjenika, jer također neosnovan. Ovaj sud je naprijed u presudi obrazložio postojanje umišljaja, odnosno namjere kod optuženog B. da protivpravnim postupanjem, na način opisan u izreci presude, pribavi investitoru imovinsku korist pa je takvu korist i pribavio u iznosu koji prelazi iznos od 10.000 KM. Time je optuženi svojim radnjama ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, pa kako je i krivično odgovoran za navedeno

krivično djelo opravdano ga je prvostepeni sud za isto oglasio krivim te mu izrekao kaznu u skladu sa zakonom.

Imajući u vidu prirodu i konkretnu težinu učinjenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti optuženog L. B. i njegove imovinske prilike, neopravdan je prigovor branioca optuženog da bi se i s blažom novčanom kaznom od one u iznosu od 2.000 KM, koju je optuženom izrekao prvostepeni sud, postigla propisana svrha kažnjavanja. Zbog toga navedeni prigovor na visinu izrečene novčane kazne, ovaj sud nije uvažio.

Razmatrajući žalbene prigovore branioca optuženog S. K., advokata M. S. 1 (u daljem tekstu branilac optuženog), ovaj sud je ocijenio neosnovanim žalbeni prigovor da je iz razloga koje branilac opisuje u žalbi, prvostepeni sud izreku pobijane presude učinio protivrječnom njenim razlozima te da je na taj način počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 260. stav 1. tačka 11. ZKP-a BD BiH (branilac navodi odredbe ZKP-a BD BiH, koji je ranije važio na teritoriji B. D., a vjerovatno misli na odredbe člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BD BiH", broj 10/03 od 24.06.2003. godine i koji se na teritoriji BD BiH primjenjuje od 01.07.2003. godine).

Tačno je to da prvostepeni sud u pravnom opisu djela za koje je optuženi S. K. oglašen krivim izrekom pobijane presude, navodi da je optuženi "kao službeno lice iskorištavanjem svog službenog položaja" drugom pribavio imovinsku korist, dok je u obrazloženju presude naveo da je optuženi kao Predsjednik Izvršnog odbora te Gradonačelnik lično potpisivao urbanističke saglasnosti i odobrenja za građenje **iako taj dio posla ne spada u njegovu isključivu nadležnost, niti u nadležnost organa na čijem se čelu nalazi.**

Međutim, branilac optuženog zanemaruje činjenicu da prvostepeni sud u obrazloženju presude ne tvrdi da optuženi K. nije uopšte bio nadležan da potpisuje urbanističke saglasnosti ili odobrenja za građenje, nego pravilno taj sud utvrđuje da on nije bio isključivo nadležan da obavlja te poslove. Ti poslovi se obavljaju u odgovarajućem organu opštinske uprave, ali optuženi pošto je bio na dužnosti Predsjednika Izvršnog odbora Opštine B., odnosno Gradonačelnika B. D., imao je ovlaštenje i bio je nadležan da obavlja i te poslove. On je prema odredbama Statuta Opštine B., kao Predsjednik Izvršnog odbora Opštine B. rukovodio i upravljao opštinskom upravom, a kao Gradonačelnik je vršio dužnost najvišeg rukovodioca svih javnih radnika zaposlenih u Distriktu. Prema tome, optuženi je bio nadležan da obavi bilo koji posao iz nadležnosti opštinskih organa uprave, premda obavljanje tih poslova nije bila njegova isključiva nadležnost, a što pravilno utvrđuje prvostepeni sud.

Stoji konstatacija branioca da predmetno krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlašćenja može izvršiti samo ono lice koje preuzima radnje iz djelokruga svog službenog položaja, ali je pogrešan njegov zaključak da iz obrazloženja presude proizilazi da je optuženi K. preuzimao radnje koje nisu u njegovoj nadležnosti, te je stoga neprihvatljiva i tvrdnja branioca da je obrazloženjem koje je prvostepeni sud dao u pobijanoj presudi diskvalifikovano postojanje predmetnog krivičnog djela na strani optuženog K.

Imajući naprijed pomenuto u vidu, ovaj sud nije uvažio žalbeni prigovor da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka na koju se u žalbi ukazuje.

Prigovor branioca S. da je činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno i nepotpuno utvrđeno je takođe neosnovan. Neprihvatljiva je tvrdnja branioca da prvostepeni sud iskrivljeno tumači odredbe Zakona o upravnom postupku Brčko Distrikta BiH, te da na tako krivičnopravnom promašaju zasniva krivicu optuženog K.

Članom 1. stav 1. Zakona o upravnom postupku Brčko Distrikta BiH je propisano da su po navedenom Zakonu dužni postupati Odjeljenja Vlade B. D. BiH i drugi organi kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjuju propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima fizičkih ili pravnih lica ili drugih stranaka. Konkretna rješenja za koja se tereti optuženi K. donosila su se u organima uprave, u upravnom postupku i po pravilima ZUP-a. U tom postupku je učestvovao optuženi K. samom činjenicom da je potpisao donijeta rješenja kojim se izdaje urbanistička saglasnost za nadziđivanje stanova, odnosno rješenja kojim se odobrava – dozvoljava nadziđivanje stanova. Prema tome, optuženi je učestvovao u donošenju rješenja za koja se okrivljuje, jer je nesporna činjenica da je on ta rješenja potpisao. Optuženi je nesumnjivo, kao Predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine B., odnosno Gradonačelnik B. D., u smislu odredbi člana 2. stav 3. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH, imao svojstvo službenog lica. Tačno je to što ističe branilac u žalbi da su članom 75. Statuta Opštine B. iz decembra 1998. godine propisane dužnosti i ovlašćenja Predsjednika Izvršnog odbora, ali nije tačno to da optuženi iako je potpisao navedena rješenja to nije učinio u okviru svoje službene dužnosti i da zbog toga nije mogao ni počinuti predmetno krivično djelo.

Žalilac zanemaruje činjenicu da je prema odredbama člana 75. Statuta Opštine B. iz decembra 1998. godine, među dužnostima i ovlašćenjima Predsjednika Izvršnog odbora, **bilo i to da rukovodi i upravlja opštinskom upravom**, što podrazumijeva da je bio ovlašćen i nadležan da učestvuje u bilo kom poslu iz nadležnosti organa uprave, kao što je to učinio i u konkretnom slučaju kada je u odsutnosti Sekretara Sekretarijata za urbanizam, imovinsko – pravne poslove i privredni razvoj, odnosno Šefa Odjeljenja navedenog organa uprave, potpisao predmetna rješenja. Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja branioca da optuženi K. nije bio nadležan da potpiše navedena rješenja, odnosno da on to nije učinio u okviru svoje službene dužnosti te da zbog toga u njegovim radnjama nema obilježja predmetnog krivičnog djela.

Pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je optuženi K. postupao umišljajno pri izvršenju krivičnopravnih radnji za koje je oglašen krivim pobijanom presudom. Činjenice koje branilac optuženog navodi u žalbi ne dovode u sumnju utvrđenje suda da je kod optuženog postojao umišljaj pri izvršenju predmetnog krivičnog djela.

Optuženi je fakultetski obrazovana osoba, bio je na čelu Izvršne vlasti Opštine B., odnosno Distriktu, i nesumnjivo je da su mu bili poznati zakonski propisi koji su važili na teritoriji Opštine B., odnosno D. B. i bio je svjestan da rješenja u čijem donošenju je učestvovao, odnosno rješenja koja je potpisivao moraju biti u skladu sa važećim zakonskim propisima, kao i drugim propisima donijetim u skladu sa zakonom.

Članom 10. stav 1. Zakona o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini, koji je u kritično vrijeme važio i morao je da se primjenjuje na teritoriji Opštine B. odnosno D. B., propisano je **da je investitor koji je stekao pravo na nadziđivanje dužan platiti naknadu za ustanovljenje tog prava (rentu) i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, dok je u stavu 3. istog člana Zakona propisano da se iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđuje rješenjem o urbanističkoj saglasnosti saglasno osnovama i mjerilima propisanim Odlukom Skupštine opštine donijetoj u skladu sa članom 67. Zakona o građevinskom zemljištu.**

U stavu 4. istog člana Zakona je propisano da se investitoru koji je stekao pravo na nadziđivanje ne može izdati odobrenje za građenje niti se može izvršiti uknjižba prava na nadziđivanje u katastru nekretnina odnosno u zemljišnoj knjizi, dok ne podnese dokaz da je platio naknade iz stava 1. člana 10. navedenog Zakona.

Članom 71. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službeni list SR BiH", broj 34/86, 1/90 i 29/90) koji je također u kritično vrijeme važio i imao se primjenjivati na teritoriji Opštine B., odnosno D. B., je propisano da naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta plaćaju investitori građevine koja se gradi na tom zemljištu, a članom 72. istog Zakona je propisano da se naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđuje rješenjem o urbanističkoj saglasnosti.

I članom 69. Odluke o građevinskom zemljištu Opštine B., donijete od strane Skupštine opštine B. 26.12.1996. godine, koja je također u kritično vrijeme važila i imala se primjenjivati na teritoriji Opštine B., odnosno D. B. je propisano da se naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđuje rješenjem o urbanističkoj saglasnosti. Članom 71. iste Odluke je propisano da je prije dobijanja građevinske dozvole investitor dužan podnijeti dokaz da je uplatio cjelokupan iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta

Optuženi K. je bio svjestan postojanja navedenih pozitivnih propisa kojih se morao pridržavati. Međutim, on se istih nije pridržavao nego je kao službeno lice, u namjeri da investitorima protivpravno pribavi imovinsku korist, iskoristio svoj službeni položaj tako što je učestvovao u donošenju i potpisao 38 rješenja o urbanističkoj saglasnosti za nadziđivanje, propuštajući da u rješenjima odredi obavezu investitorima da plate naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta te je tako investitorima koji su navedeni pod tačkom 6.a) izreke pobijane presude pribavio imovinsku korist koja se odnosi na neplaćenu naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta od strane investitora u ukupnom iznosu od 588.646,00 KM.

Isto tako, optuženi K. je na način opisan pod tačkom 6.b) izreke pobijane presude, učestvovao u donošenju pet rješenja koja je potpisao, a kojim se odobrava – dozvoljava investitorima nadziđivanje stanova na postojećim objektima u državnoj svojini u B., a da prije toga nije posjedovao dokaz da su

investitori ostvarili pravo na nadziđivanje u skladu sa odredbama članova 6. do 10. Zakona o nadziđivanju zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove u zgradama u društvenoj svojini, te iako je znao da nijedan investitor nije platio naknadu (rentu) za ustanovljenje tog prava. Isto tako je znao da nije mogao donijeti ta rješenja dok se ne podnese od strane investitora dokaz da su rentu platili pošto je to imperativno propisano članom 10. stav 4. pomenutog Zakona o nadziđivanju. Postupajući svjesno protivno navedenim zakonskim propisima, kao službeno lice je iskoristio službeni položaj u namjeri da investitorima pribavi imovinsku korist, pa im je istu i pribavio u iznosu od 207.011,00 KM, koliko ukupno iznosi iznos rente koju investitori nisu platili.

S obzirom na naprijed navedeno nesumnjivo je postojala namjera optuženog da investitorima protivpravno pribavi imovinsku korist, radnjama opisanim pod tačkom 6.a) i 6.b) pobijane presude, tako da je bez osnova prigovor branioca optuženog da kod optuženog nije postojao umišljaj pri izvršenju predmetnog krivičnog djela.

Nije bez značaja činjenica koju branilac optuženog K. ističe u žalbi, a to je da je članom 12. stav 2. Odluke o uslovima, načinu i postupku nadziđivanja zgrada i pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove, koju je donijela Skupština opštine B. D. BiH 14.12.2001. godine, a koja je u tom dijelu podržana Nalogom Supervizora za Brčko Distrikt 10.03.2003. godine, gdje je propisano da je za sve stanove na teritoriji B. D. koji su izgrađeni putem nadziđivanja, prije donošenja navedene Odluke, kao i za one koji će se izgrađivati, investitor, odnosno vlasnik stana dužan da na ime rente, prije upisa u zemljišne knjige plati razliku sredstava za rentu. Ovim propisom je otvorena mogućnost da se ublaže posljedice nastale izvršenjem predmetnog krivičnog djela tj. da se od investitora, odnosno vlasnika stana naplati renta. Navedena činjenica je nesumnjivo imala značaja pri odabiru krivične sankcije koju je sud izrekao optuženim za učinjeno krivično djelo. Međutim, navedena činjenica nije od značaja pri utvrđivanju postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti na strani optuženih.

Pravilno je prvostepeni sud ocijenio Izvještaj Komisije Vlade B. D. BiH iz septembra 2003. godine, a činjenice koje je utvrdila navedena Komisija, a koje se odnose na ulaganje investitora kojim su poboljšani uslovi stanovanja u nadzidanim zgradama, nemaju značaja pri utvrđivanju da li je optuženi S. K. počinio krivično djelo za koje se optužuje, te da li je za isto krivično odgovoran. Ulaganja koja su imali investitori za poboljšanje uslova stanovanja u nadzidanim zgradama predstavljaju njihovu obavezu koju su preuzeli prilikom dobijanja dozvola za nadogradnju i ta ulaganja se ne mogu dovoditi ni u kakvu vezu sa zakonskom obavezom investitora da plate rentu i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, a niti ta ulaganja mogu služiti kao kompenzacija za iznos rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, koje su investitori po zakonu bili dužni platiti.

Iskaze saslušanih svjedoka, kao i nalaze i mišljenja vještaka građevinske struke i finansijske struke koje branilac S. navodi u žalbi prvostepeni sud je interpretirao i analizirao u presudi te je pravilno te dokaze ocijenio i za njihovu ocjenu je dao valjane razloge koje prihvata ovaj sud. I sve ostale provedene dokaze, kao i iznijetu odbranu optuženog S. K. prvostepeni sud je pravilno

ocijenio pri utvrđivanju činjeničnog stanja te je potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje u pobijanoj presudi u odnosu na optuženog S. K., tako da je žalbeni prigovor branioca S. kojim se tvrdi suprotno neosnovan pa ga ovaj sud nije uvažio.

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je pravilno primijenio krivični zakon kada je radnje optuženog S. K. opisane pod tačkom 6-a) i b) izreke pobijane presude pravno ocijenio kao jedno produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, te kada je utvrdivši da je optuženi i krivično odgovoran za navedeno krivično djelo, istog za to djelo oglasio krivim te mu u skladu sa zakonom izrekao novčanu kaznu u iznosu od 20.000 KM, koja je u toj mjeri potrebna a i dovoljna da bi se postigla propisana svrha kažnjavanja.

S obzirom na navedeno, ovaj sud nije uvažio žalbeni prigovor branioca Stanimirovića da je pobijanom presudom povrijeđen krivični zakon na štetu njegovog branjenika – optuženog S. K..

Razmatrajući žalbene prigovore branioca optuženog I. D., advokata O. M. (u daljem tekstu branilac M.), ovaj sud je ocijenio neosnovanim prigovor da je prvostepeni sud, iz razloga koje branilac navodi u žalbi, u pobijanoj presudi učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH.

Optuženi I. D. je optužen za onaj oblik krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja koji se sastoji u namjeri počinioca da drugom pribavi imovinska korist, odnosno zbog toga što je drugom (konkretno investitorima) iskorištavajući službeni položaj pribavio imovinsku korist, na način i u iznosu kako je to navedeno pod tačkom 3-a), b) i c) izreke pobijane presude. On nije optužen zbog toga da je kao službeno lice iskorištavajući službeni položaj postupao u namjeri da drugom nanese štetu. Prvostepeni sud je obrazložio na osnovu čega je utvrdio da je optuženi zloupotrebljavajući službeni položaj investitorima protivpravno pribavio imovinsku korist. Sud nigdje u presudi netvrdi da zbog učinjenog krivičnog djela od strane optuženog D., odnosno da zbog toga što investitori nisu platili rentu i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, za Distrikt nije nastupila šteta.

Logično je da je zbog krivičnopравnih radnji optuženog D., kojim je investitorima pribavljena imovinska korist u visini rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, koje investitori nisu platili, za D. B. nastupila imovinska šteta koja je u visini ne naplaćene rente i naknade za uređenje građevinskog zemljišta. Zbog toga sud u obrazloženju presude nije imao potrebe da daje posebno objašnjenje u vezi notorne činjenice vezane za nastanak štete za B. D. Zbog toga što to sud nije učinio, niti je pobijana presuda kontradiktorna sama sebi a niti razlozima presude, te time nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se branilac M. u žalbi poziva.

Prigovor branioca M. da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi je također neosnovan.

Tačno je to da iz dokaza koje branilac navodi u žalbi proizilazi da su investitori aktima OJDP S. iz B., odnosno Odjeljenja za javne poslove Vlade BD BiH, kojim je investitorima davana saglasnost za nadziđivanje, preuzimali obavezu da ispituju stabilnost objekata na kojim će se vršiti nadziđivanje, da

prošire, odnosno pojačaju instalacije, i da urade fasade na zgradama na kojima se vrši nadziđivanje, pa su preuzete obaveze investitori uglavnom izvršili. Ulaganja investitora u te preuzete obaveze ili neka druga ulaganja koja su mimo preuzete obaveze (kao što su npr. u nekim slučajevima stavljali kose krovove na nadzidanim zgradama, oluke, uredili stubišni prostor) ni u kom slučaju se ne mogu dovesti u vezu sa zakonskom obavezom investitora da plate naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i da plate rentu, a niti su mogli biti oslobođeni navedenih plaćanja. Ispitivanje stabilnosti objekata koji se nadziđuju je nužnost radi sigurnosti stanara, a i ulaganja na proširenje i pojačanja instalacija su također nužnost jer postojeće instalacije ne bi mogle izdržati niti bi zadovoljavale potrebe zbog novih nadzidanih stambenih jedinica. Preuzimanje tih obaveza bi investitorima bilo naloženo od strane organa ili Javnog preduzeća koji su izdavali saglasnost za nadziđivanje i u slučaju da su investitori obavezani da plate rentu, odnosno naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta. Stavljanje fasada na zgradama je bilo u interesu samih investitora jer se time uvećavala vrijednost i njihovih stambenih jedinica nastalih nadziđivanjem. Sva ta ulaganja nisu oslobađala investitore od zakonske obaveze da plate rentu i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, a niti je bilo osnova da se oslobode od te obaveze. Stoga nije tačna tvrdnja žalioaca da je sud pogrešno utvrdio činjenice da su investitori bili dužni platiti naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, odnosno nije tačna tvrdnja žalioaca da su investitori pomenutim ulaganjima, izvršili svoju zakonsku obavezu u vezi plaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, te da stoga shodno odredbama člana 70. i 72. Zakona o građevinskom zemljištu investitori nisu bili dužni da plate pomenutu naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta.

Nije u konkretnom slučaju bilo mjesta primjeni odredbi člana 70. i 72. Zakona o građevinskom zemljištu pa zbog neprimjene pomenutih odredbi Zakona o građevinskom zemljištu, prvostepeni sud nije pogrešno primijenio materijalno pravo, a niti je pogrešno optuženog D. oglasio krivim da je zloupotrebom službenog položaja većem broju investitora pribavio imovinsku korist na ime neobračunate naknade za uređenje zemljišta u ukupnom iznosu od 218.009,00 KM, iako suprotno navedenom, a po ocjeni ovog suda neopravdano u žalbi tvrdi branilac M.

Prvostepeni sud je u bitnom interpretirao i analizirao nalaz vještaka odbrane B. Đ. i vještaka optužbe S. H. I., pravilno je ocijenio te nalaze i mišljenja i dao je dovoljno logički prihvatljive razloge zašto nije, i u kom dijelu nije ocijenio objektivnim te prihvatio nalaz i mišljenje vještaka B. Đ., kao i zašto je ocijenio objektivnim i prihvatio nalaz i mišljenje vještaka S. H. I., pa sve razloge prvostepenog suda, kao opravdane prihvata i ovaj sud. Zbog toga ovaj sud nije uvažio kao opravdan prigovor advokata M. da prvostepeni sud nije dao dovoljno razloga i objašnjenja zašto ne prihvata nalaz i mišljenje vještaka Đ., te zašto prihvata nalaz i mišljenje vještaka H.I.

Kod obrazlaganja odluke o novčanoj kazni koju je prvostepeni sud izrekao optuženom I. D. za učinjeno krivično djelo u maksimalnom iznosu od 20.000,00 KM, kao jedan od razloga za izricanje navedene maksimalne novčane kazne, prvostepeni sud opravdano smatra optuženog D. uz optuženog K. najodgovornijim u cjelokupnom postupku nadziđivanja. Najveći broj

urbanističkih saglasnosti, odobrenja za nadziđivanje i drugih akata koji su omogućavali investitorima da ne plate rentu i naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, je izdato u Odjeljenju za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj na čijem je čelu bio optuženi D. Bez obzira da li je navedena pojedinačna akta donosio i potpisivao lično sam optuženi ili neko drugo službeno lice iz Odjeljenja, optuženi je bio dužan da se stara o zakonitom obavljanju poslova u Odjeljenju. Zbog toga je pravilno prvostepeni sud utvrdio činjenicu da je optuženi D. bio uz optuženog K. najodgovorniji u cjelokupnom postupku nadziđivanja i ta činjenica je opravdano bila jedan od razloga zbog čega je prvostepeni sud izrekao maksimalnu novčanu kaznu optuženom D. Prigovor branioca M. da je pobijana presuda kontradiktorna sama sebi i razlozima presude u dijelu gdje sud obrazlaže odluku o kazni te da je zbog toga učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH nije opravdan te ga ovaj sud nije uvažio.

Pri utvrđivanju činjenice da li je postojala obaveza investitora da plate rentu kod nadziđivanja te utvrđivanja odgovornosti optuženog D. za radnje kojima je omogućio investitorima da rentu ne plate, nebitna je Uredba Vlade RS kao i Mišljenje oko primjene Uredbe o uslovima i načinu dodjele građevinskog zemljišta bez naknade, koje je u pismenoj formi dao Ministar Ministarstva za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju RS, koje Mišljenje je dostavljeno opštinama u Republici Srpskoj pa i D. B., a na koje dokaze se branilac u žalbi poziva.

Navedenom Uredbom i Mišljenjem niti su derogirane a niti su mogle biti derogirane odredbe Zakona o nadziđivanju koji je u kritično vrijeme bio na snazi i imao je da se primjenjuje u Opštini B., odnosno D. B., a odredbe člana 10. navedenog Zakona su obavezivale investitore kod nadziđivanja da plate rentu koja se utvrđivala rješenjem o pravu na nadziđivanje, i nije postojala mogućnost da se investitor oslobodi od obaveza plaćanja navedene rente. Iz pomenutih razloga neprihvatljiva je tvrdnja branioca M. da u vrijeme izdavanja rješenja, odnosno odobrenja za gradnju pravni okvir u kome se kretao optuženi D. je istom nalagao da oslobodi od rente investitore, odnosno neprihvatljiv je njegov prigovor da je prvostepeni sud oglašavajući optuženog D. krivim za radnje opisane pod tačkom 3-c) izreke pobijane presude pogrešno primijenio materijalni zakon.

Tvrdnja navedenog branioca da kod optuženog D. nije postojao umišljaj, odnosno namjera da investitorima pribavi protivpravnu imovinsku korist i da investitori nisu pribavili imovinsku korist zbog neplaćene rente i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta nije opravdana, a prvostepeni sud je obrazložio zbog čega je utvrdio suprotno u odnosu na ono što tvrdi branilac M., odnosno prvostepeni sud je dao jasne, potpune i logički prihvatljive razloge za utvrđenje da je optuženi D., radnjama opisanim pod tačkom 3-a), b) i c) izreke pobijane presude počinio produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, i da je za to djelo i krivično odgovoran, pa mu je opravdano za isto izrekao novčanu kaznu u iznosu od 20.000,00 KM, koja je po ocjeni ovog suda pravilno odmjerena s obzirom na konkretnu težinu učinjenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti optuženog D. i njegovo imovno stanje, a novčana kazna u navedenoj mjeri je neophodna da bi se postigla zakonom propisana svrha kažnjavanja.

Kako je žalba branioca optuženog I. D., advokata O. M., po svim žalbenim osnovama neopravdana, to ju je ovaj sud odbio kao neosnovanu.

Branilac optuženog M. B., advokat E. S. (u daljem tekstu: branilac S.), kao jedan od osnova za pobijanje prvostepene presude navodi učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka. Ne navodi član, stav a ni tačku procesnog zakona gdje su bitne povrede propisane, ali prigovarajući da je sud u presudi dao nejasne razloge o odlučnim činjenicama, koji razlozi su u jednom dijelu protivriječni, da se zaključiti da se radi o bitnim povredama odredaba krivičnog postupka propisanim u članu 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH.

Međutim, ovaj sud ocjenjuje da prvostepeni sud nije iz razloga koje branilac opisuje u žalbi učinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BD BiH. Prvostepeni sud daje dovoljno jasne razloge o svim odlučnim činjenicama a razlozi presude nisu međusobno protivriječni. To što se prvostepeni sud pri davanju razloga za utvrđeno činjenično stanje, odnosno pri obrazlaganju umišljaja optuženog B., odnosno njegove namjere da zloupotrebom službenog položaja pribavi investitorima protivpravnu imovinsku korist, poziva na one razloge koje je dao pri obrazlaganju umišljaja i krivične odgovornosti optužene T. P., ne čine razloge presude koji se odnose na optuženog B. nejasnim.

U vrijeme kada je optuženi B. potpisivao sporna rješenja bili su na snazi isti oni propisi koji su obavezivali da se od investitora kod nadziđivanja, ima naplatiti renta i koji nisu dozvoljavali oslobađanje od rente, kao što su bili i u vrijeme kada su rješenja izdavali T. P., S. K. i dr. Stoga se ne može prihvatiti opravdanim prigovor branioca S. da je u vrijeme kada je optuženi B. potpisivao sporna rješenja postojao drugačiji pravni okvir koji je određivao pravni položaj optuženog B., u odnosu na vrijeme kada su radnje preduzimali T. P. i drugi. Instrukcija Gradonačelnika i Skupštinska Odluka B. D. od 11. i 18. jula 2000. godine, na koje se branilac u žalbi poziva, nisu oslobađali investitore od zakonske obaveze da plate rentu a niti opravdavaju postupke optuženog B. za koje se isti okrivljuje.

Prigovor branioca optuženog da je pogrešno prvostepeni sud ocijenio iskaze svjedoka A. G. i G. P., nije opravdan. Navedeni sud je dao argumentovane razloge zbog čega je iskaz ovih svjedoka ocijenio neobjektivnim te pristrasnim, te sve razloge tog suda prihvata i ovaj sud.

Pri utvrđivanju da li je postojao umišljaj kod optuženog B. pri izvršenju predmetnog krivičnog djela za koje se okrivljuje, nisu odlučne činjenice koje branilac navodi u žalbi, tj. činjenice da optuženi nije pravnik već ekonomista, da je sa radnim zadacima bio u sasvim drugoj oblasti (Pododjeljenje za privredni razvoj) da je radnje poduzimao samo zato što je šef Odjeljenja D. bio odsutan, da je od optuženog D. dobio odobrenje odnosno naređenje da potpisuje akta.

S obzirom na svoju obrazovanost, poslove koje je obavljao i položaj koji je zauzimao u opštinskom organu uprave, optuženi je nesumnjivo znao za pozitivne zakonske propise koji su važili na području D. B. a koji su obavezivali investitore kod nadziđivanja zgrada u društvenoj svojini da moraju platiti rentu, pa i pored te činjenice, optuženi je kao službeno lice, koristeći svoj službeni položaj, u namjeri da investitorima kod nadziđivanja pribavi protivpravnu imovinsku korist, davao saglasnosti za oslobađanje od plaćanja rente (ukupno 9 saglasnosti),

a isto tako je izdao 11 rješenja kojim se odobrava – dozvoljava nadziđivanje stanova na objektima u državnoj svojini u B., a bez dokaza da su investitorili ostvarili pravo na nadziđivanje u skladu sa članovima 6. do 10. Zakona o nadziđivanju, te iako je znao da nijedan investitor nije platio rentu za nadziđivanje i bio je svjestan i znao je da nije smio donijeti rješenje kojim se odobrava građenje dok investitor ne podnese dokaz o plaćanju te naknade jer je to imperativno propisano odredbama člana 10. stav 4. Zakona o nadziđivanju. Time je optuženi svojim radnjama i postupcima investitorima omogućio sticanje imovinske koristi za iznos nenaplaćene rente od ukupno 205.106,00 KM. Prema tome, optuženi je bio svjestan nezakonitosti svojih postupaka, ali je kao službeno lice iskoristio službeni položaj u namjeri da investitorima pribavi imovinsku korist koju im je i pribavio u pomenutom iznosu koji odgovara visini nenaplaćene rente.

Iz obrazloženja pobijane presude da se zaključiti da Odluke SO B. D., te akti Gradonačelnika nisu uticale na postupke optuženog niti je njima dovedeno u pitanje postojanja umišljaja kod optuženog pri izvršenju krivičnog djela. Zbog toga nema mjesta prigovoru branioca S. da je sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje što nije ocjenjivao kakvog su pravnog značaja u vezi sa postupanjem optuženog B. imale Odluke Skupštine D. B. i akti Gradonačelnika, odnosno kakav su značaj ti propisi imali na umišljaj optuženog.

S obzirom na sve navedeno nisu opravdani žalbeni prigovori branioca S. da su pobijanom presudom učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka te da je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno.

Nije opravdan ni prigovor branioca da je optuženi B. imao pravni okvir za svoje postupanje u Odlukama Skupštine i aktima Gradonačelnika te da ti propisi isključuju protivpravno postupanje optuženog, odnosno isključuju postojanje jednog od opštih elemenata krivičnog djela.

Međutim, opravdan je žalbeni prigovor branioca da je prvostepeni sud povrijedio krivični zakon na štetu optuženog B., time što je radnje činjenično opisane pod tačkom 4-a) i b) izreke pobijane presude, za koje je optuženog B. oglasio krivim, pravno okvalifikovao kao produženo krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlašćenja iz člana 371. stav 2. KZ-a BD BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 6/00 od 26.11.2000. godine) koji je počeo da se primjenjuje na teritoriji B. D. 01.04.2001. godine, iako su postojali uslovi da se radnje optuženog pravno okvalifikuju po Krivičnom zakoniku RS, kao produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, koji je povoljniji za optuženog.

Naime, prva od krivičnopravnih radnji koja ulazi u sastav produženog krivičnog djela je učinjena 28.03.2001. godine, dakle u vrijeme kada još nije bio počeo da se primjenjuje na teritoriji B. D. BiH, Krivični zakon Brčko Distrikta BiH, nego je bio u primjeni Krivični zakonik RS koji je bio povoljniji za optuženog jer sadrži odredbe o ublažavanju kazne koje omogućavaju izricanje novčane kazne za predmetno krivično djelo, nasuprot odredbama KZ-a BD BiH, koje ne daju takvu mogućnost. Zbog toga je ovaj sud uvažavajući žalbeni prigovor branioca optuženog B., preinačio prvostepenu presudu u pravnoj ocjeni djela u odnosu na optuženog B., tako da je radnje činjenično opisane pod tačkom 4-a) i 4-b) izreke pobijane presude za koje je optuženi B. oglasen krivim, pravno okvalifikovao kao produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili

ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, pa ga je za to krivično djelo osudio.

Također je opravdan prigovor branioca S. na izrečenu zatvorsku kaznu njegovom branjeniku. Olakšavajuće okolnosti koje je prvostepeni sud utvrdio na strani optuženog B., ovaj sud ocjenjuje u njihovom ukupnom dejstvu kao osobito olakšavajuću okolnost koja je razlogom da sud primjenom odredbi članova 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, koje se odnose na ublažavanje kazne, optuženom B. umjesto kazne zatvora koja je propisana za krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, izrekne blažu vrstu kazne, pa je ovaj sud optuženog M. B. osudio na novčanu kaznu u iznosu od 4.000,00 KM, koja kazna je po ocjeni ovog suda srazmjerna konkretnoj težini učinjenog krivičnog djela, okolnostima pod kojima je optuženi počinio krivično djelo, stepenu krivične odgovornosti optuženog i njegovom imovnom stanju i u toj mjeri je dovoljna i potrebna da bi se postigla potrebna krivičnopravna zaštita, odnosno svrha kažnjavanja propisana u članu 31. Krivičnog zakonika RS.

Razmatrajući žalbene prigovore branioca optužene O. D., advokat B. J. (u daljem tekstu: branilac optužene, ovaj sud je ocijenio da nije osnovan žalbeni prigovor branioca da je iz razloga koje opisuje u žalbi izreka prvostepene presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima presude, te da je zbog toga prvostepeni sud u pobijanoj presudi učinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP-a BD BiH.

Prvostepeni sud je izrekom pobijane presude oglasio krivom optuženu O. D., da je počinila radnje opisane pod tačkom 5.a) i b) izreke pobijane presude i da iste imaju bitna obilježja produženog krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlašćenja, odnosno da je iskorištavanjem službenog položaja drugom (investitorima) koji su navedeni pod navedenim tačkama izreke presude pribavila imovinsku korist koja se odnosi na rentu koji investitori nisu platili u iznosu od 136.137,00 KM i naknadu za uređenje građevinskog zemljišta u iznosu od 394.652,00 KM, koju također investitori nisu platili. Za takvo utvrđenje u izreci pobijane presude prvostepeni sud daje valjano obrazloženje, odnosno daje potpune, jasne i logički prihvatljive razloge koji su u potpunoj saglasnosti sa izrekom presude. Time što sud u obrazloženju presude navodi još i to da je nadziđivanje imalo i neke pozitivne strane jer je zaštićen stambeni fond od daljeg propadanja i td., ne čini razloge presude protivrječnim njenoj izreci, niti navedene činjenice koje se navode u obrazloženju isključuju postojanje protivpravnosti optužene pri izvršenju radnji za koje se optužuje. Jasno proizilazi iz obrazloženja presude da je zbog krivičnopravnih radnji optužene investitorima pribavljena imovinska korist a za vrijednost te koristi je oštećen B. D. Prema tome obrazloženje presude u potpunosti podržava činjenice utvrđene izrekom presude.

Izreka pobijane presude u činjeničnom opisu sadrži potrebne činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi umišljajno postupanje optužene O. D., odnosno njena namjera da drugom (investitorima kod nadziđivanja zgrada) pribavi imovinsku korist, kao i potrebne činjenice za određivanje pravne kvalifikacije krivičnog djela, tako da je suprotna tvrdnja branioca optužene neopravdana, te nema mjesta prigovoru da je izreka presude nerazumljiva. Također je neargumentovana tvrdnja branioca da sud u obrazloženju pobijane presude nije dao razloge o

odlučnoj činjenici, tj. o umišljaju optužene O. D., odnosno njenoj namjeri da drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist. Prvostepeni sud na 35. strani pobijane presude daje valjane razloge o toj odlučnoj činjenici.

Ne stoje ni žalbeni prigovori branioca optužene O. D. da je činjenično stanje iz razloga koje branilac opisuje u žalbi, pogrešno i nepotpuno utvrđeno u pobijanoj presudi.

Beznačajan je za pravilno i zakonito presuđenje u ovoj krivičnopravnoj stvari prigovor branioca, da po Zakonu o upravnom postupku fizička lica ne mogu biti donosioci upravnog akta nego da to može biti samo nadležan organ uprave te da stoga ni optužena nije bila donosilac predmetnih upravnih akata (rješenja o urbanističkoj saglasnosti, rješenja kojim se odobrava – dozvoljava nadziđivanje stanova) nego je to bilo Odjeljenje za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj, kao i prigovor da nije tačno da je optužena izdala predmetna rješenja (jer je takav pojam nerazumljiv pošto ga ne poznaje ZUP).

Bitna je činjenica koju je nesporno utvrdio prvostepeni sud da je optužena O. D. potpisala sva rješenja opisana pod tačkom 5-a) i b) izreke pobijane presude (rješenja o urbanističkoj saglasnosti i rješenja kojim se odobrava – dozvoljava nadziđivanje). Za donošenje tih rješenja je bilo nadležno Odjeljenje za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj u B. D. BiH. Optužena je bila Šef Pododjeljenja za urbanizam, koje se nalazilo u sastavu Odjeljenja za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj, i ujedno je bila pomoćnik Šefa Odjeljenja optuženom I. D. Prema organizacionom planu Odjeljenja za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj u B. D. BiH, koji se u kritično vrijeme primjenjivao u B. D., u nadležnosti optužene je bilo obavljanje "i drugih poslova koje joj u nadležnost stavi Šef Odjeljenja", što je u konkretnom slučaju bio optuženi I. D. Stoga je ona bila ovlašćena i nadležna da u odsutnosti Šefa Odjeljenja – optuženog D. potpisuje predmetna rješenja (urbanističke saglasnosti, rješenja kojim se odobravalo – dozvoljavalo nadziđivanje stanova na zgradama) tako da ne stoji tvrdnja branioca optužene, da u nadležnosti optužene nije bilo donošenje i potpisivanje predmetnih rješenja, te da optužena zbog toga nije ni mogla iskoristiti svoj službeni položaj.

Ne može se privhatiti tačnom tvrdnja branioca optužene da je optužena O. D. za Šefa Odjeljenja i po njegovom ovlašćenju samo potpisivala unaprijed pripremljen nacrt rješenja, kao i tvrdnja da je optužena bila dužna da obezbjedi sprovođenje akata Vlade i Skupštine B. D. BiH, te da zbog toga potpisujući predmetna rješenja nije išla svjesno za tim da nekome pribavi imovinsku korist.

Optužena je kao fakultetski obrazovana osoba, te s obzirom na položaj koji je zauzimala u opštinskom organu uprave – Odjeljenju za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj, bila svjesna da pozitivni propisi koji su važili u kritično vrijeme u B. D. BiH, i to član 10. stav 1. i 3. Zakona o nadziđivanju, član 71. i 72. Zakona o građevinskom zemljištu, član 69. Odluke o građevinskom zemljištu SO B. iz 1996. godine, **su propisivali da naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta plaćaju investitori građevine koja se gradi, odnosno nadziđuje, te da se iznos te naknade utvrđuje u rješenju o urbanističkoj saglasnosti.** S obzirom na sve pomenuto ne može se vjerovati da pomenuti propisi nisu bili poznati optuženoj O. D. Njoj su bili poznati navedeni propisi pa je pravilno prvostepeni sud zaključio da se radi o svjesnom

propuštanju optužene da u rješenjima o urbanističkoj saglasnosti utvrdi iznos naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta koju su investitori bili dužni da plate, i pravilno prvostepeni sud utvrđuje da je to optužena učinila u namjeri da drugom (investitorima) pribavi protivpravnu imovinsku korist, pa im je tu korist i pribavila u ukupnom iznosu od 394.652,00 KM, koliko iznosi iznos pomenute naknade koju investitori nisu platili. Zbog toga se ne može prihvatiti prigovor branioca da nije tačno utvrđenje prvostepenog suda da se radi o svjesnom propuštanju optužene da se drugom – investitorima pribavi protivpravna imovinska korist, a što je sve opisano pod tačkom 5.a) izreke pobijane presude. Odluke Vlade i Skupštine B. D. BiH, na koje se žalba poziva nisu oslobađale investitore obaveze plaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta kod građenja, odnosno nadziđivanja niti su davale pravo optuženoj da u rješenju o urbanističkoj saglasnosti ne utvrdi iznos naknade koju trebaju da plate investitori za uređenje gradskog građevinskog zemljišta.

Također nije opravdan prigovor branioca da je prvostepeni sud izveo pogrešan zaključak da je pri učinjenju radnji opisanih pod tačkom 5.b) izreke pobijane presude (potpisivanje rješenja kojim se odobrava – dozvoljava nadziđivanje stanova, ukupno 11 rješenja) optužena postupala s umišljajem odnosno u namjeri pribavljanja drugome (investitorima) protivpravne imovinske koristi. Činjenice koje branilac navodi u žalbi ne navode na zaključak da kod optužene nije postojao umišljaj, odnosno namjera pri potpisivanju navedenih rješenja – odobrenja za nadziđivanje, da se investitori na nezakonit način oslobode od obaveze plaćanja rente, a niti navode na zaključak da je optužena postupala u neotklonjivoj stvarnoj zabludi koja isključuje krivičnu odgovornost. Prema tome, činjenično stanje u pobijanoj presudi je u odnosu na optuženu O. D. potpuno i pravilno utvrđeno, pa prigovor branioca optužene kojim se tvrdi suprotno ovaj sud nije uvažio.

Ocjenjujući žalbeni prigovor branioca optužene O. D. da je pobijanom presudom povrijeđen krivični zakon na štetu optužene, ovaj sud je utvrdio slijedeće:

Nije opravdana tvrdnja branioca da činjenice utvrđene izvedenim dokazima u prvostepenom postupku navode na zaključak da djelo za koje je optužena O. D. oglašena krivom nije krivično djelo te da ju je prvostepeni sud shodno odredbama člana 284. tačka a) ZKP-a BD BiH trebao osloboditi optužbe, ili da je optuženu na osnovu člana 284. tačka b) ZKP-a BD BiH navedeni sud trebao osloboditi od optužbe zbog toga što je optužena postupala u neotklonjivoj stvarnoj zabludi koja okolnost isključuje krivičnu odgovornost optužene za radnje za koje se optužuje.

Međutim, opravdan je prigovor da je krivični zakon povrijeđen na štetu optužene, ali iz razloga što je sud radnje činjenično i pravno opisane pod tačkom 5.a) i b) izreke pobijane presude, za koje je optuženu oglasio krivom, pogrešno pravno okvalifikovao, odnosno iste je okvalifikovao po krivičnom zakonu koji je nepovoljniji za optuženu. Naime, prvostepeni sud je radnje optužene okvalifikovao kao produženo krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlašćenja iz člana 371. stav 2. KZ-a BD BiH ("Službeni glasnik BD BiH", broj 6/00 od 26.11.2000. godine) koji je počeo da se primjenjuje na teritoriji B. D. 01.04.2001. godine, iako su postojali uslovi da se radnje optužene pravno okvalifikuju po

Krivičnom zakoniku RS, kao produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, koji je povoljniji za optuženu jer sadrži povoljnije odredbe o ublažavanju kazne koje omogućavaju da se optuženoj umjesto kazne zatvora izrekne novčana kazna.

Znatan broj krivičnopravnih radnji za koje se tereti optužena, a koje ulaze u sastav produženog krivičnog djela je učinjen u 2000. godini, dakle, u vrijeme kad još nije bio počeo da se primjenjuje na teritoriji B. D. BiH Krivični zakon Brčko Distrikta BiH, nego je bio u primjeni Krivični zakonik RS koji je bio povoljniji za optuženu pošto sadrži odredbe o ublažavanju kazne koje omogućavaju izricanje novačne kazne za predmetno krivično djelo, nasuprot odredbama KZ-a BD BiH, koje ne daju takvu mogućnost. Odredbama člana 4. stav 2. KZ-a BD BiH iz 2000. godine, propisano je "ako se poslije izvršenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinioaca". Identične odredbe sadrži i član 4. stav 2. i Krivičnog zakonika RS. Stoga je radnje optužene činjenično opisane u izreci pobijane presude trebalo pravno okvalifikovati po blažem krivičnom zakonu, a to je Krivični zakonik RS i uz primjenu tog zakona izreći krivičnu sankciju optuženoj. Zbog toga je ovaj sud uvažavajući prigovor branioca optužene da je iz navedenih razloga povrijeđen krivični zakon na štetu optužene O. D., preinačio prvostepenu presudu u pravnoj ocjeni djela u odnosu na optuženu O. D., tako da je radnje činjenično opisane pod tačkama 5-a) i b) izreke presude pravno okvalifikovao kao produženo krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, pa ju je za to krivično djelo osudio.

Isto tako opravdan je prigovor branioca optužene O. D. na izrečenu kaznu zatvora optuženoj u prvostepenoj presudi. Olakšavajuće okolnosti koje je navedeni sud utvrdio na strani optužene O. D., ovaj sud ocjenjuje u njihovom ukupnom dejstvu kao osobito olakšavajuću okolnost koja je bila razlogom da sud primjenom odredbi članova 39. tačka 2. i 40. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS, koje se odnose na ublažavanje kazne, optuženoj O. D. umjesto kazne zatvora koja je propisana za krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. Krivičnog zakonika RS, izrekne blažu vrstu kazne, pa je ovaj sud optuženu O. D. osudio na novčanu kaznu u iznosu od 4.500,00 KM, koja kazna je po ocjeni ovog suda srazmjerna konkretnoj težini učinjenog krivičnog djela, okolnostima pod kojim je isto učinjeno, stepenu krivične odgovornosti optužene i njenom imovnom stanju, i u toj mjeri je dovoljna i potrebna da bi se postigla potrebna krivično-pravna zaštita, odnosno svrha kažnjavanja propisana u članu 31. Krivičnog zakonika RS.

Nije bilo opravdanja da se optuženoj izrekne uslovna osuda za krivično djelo za koje ju je ovaj sud oglasio krivom, a koju osudu je predlagao branilac optužene u žalbi, jer se zbog prirode i konkretne težine učinjenog krivičnog djela, izricanjem uslovne osude optuženoj ne bi ostvarila svrha kažnjavanja.

S obzirom na sve navedeno, ovaj sud je odbio kao neosnovane žalbe Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, optuženog D. J. i njegovog branioca advokata M. S., optužene T. P. te njenog branioca, kao i branioca optužene J. V. – advokata M. Z., branioca optuženog L. B. – advokata M. S., branioca optuženog S. K. – advokata M. S. 1 i branioca optuženog I. D. – advokata O. M., dok je djelimičnim uvažavanjem žalbi branioca optuženog M. B. – advokata E. S., i branioca optužene O. D. – advokata B. J., preinačio prvostepenu presudu u

pravnoj ocjeni djela i odluci o krivičnopravnoj sankciji, donijevši presudu kao u izreci, a na osnovu člana 314. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta BiH.

ZAPISNIČAR,

Šakić Tanja

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Jusufović Mirza